МУНИЦИПАЛЬНОЕ АВТОНОМНОЕ
ДОШКОЛЬНОЕ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЕ
УЧРЕЖДЕНИЕ ГОРОДА
НАБЕРЕЖНЫЕ ЧЕЛНЫ «ЦЕНТР
РАЗВИТИЯ РЕБЕНКА –
ДЕТСКИЙ САД № 83 «ФЕЯ»
423832, Республика Татарстан, город
Набережные Челны, Бульвар Касимова,
д. 7

ЯР ЧАЛЛЫ ШӘҺӘРЕН
МУНИЦИПАЛЬ АВТОНОМ
МӘКТӘПКӘЧӘ БЕЛЕМ Б
УЧРЕЖДЕНИЕСЕ «ТЫЛСЫМЧ
83 НЧЕ БАЛАЛАР БАКЧА
БАЛАНЫ ҮСТЕРҮ ҮЗӘ
423832, Татарстан Республик
Чаллы шәһәре, Касимов урамы

Телефон/факс +7 (8552)-34-91-71, +7 (8552)-34-68-05, e-mail: sad083@inbox.ru

«СОГЛАСОВАНО»
Ст. медсестра ______ Шайхиева С.Ф.
«24» *августа* 2022г.
Ст. воспитатель______Шляхтина Ю.А.
«24» *августа* 2022г.

«УТВЕРЖДАЮ»
Заведующий МАДОУ
«Центр развития ребенка –
детский сад №83 «Фея»
______ Юлчурина
«24» *августа* 2022г .

Введено в действие
приказом заведующего
от 24.08.2022 № 456

Рассмотрено и утверждено
на педагогическом совете
от 24.08.2022
Протокол № 1

ЭШ ПРОГРАММАСЫ

төркем мәктәбенә әзерлек (6-7 яшь) №8

2022/2023 уку елы өчен

Тәрбияче :

Сулейманова М.М.

Сахапова А.М

ш. Яр Челны, 2022 г.

Эчтәлек.

1. Мәктәпкәчә белем бирү оешмасы турында гомуми мәгълүмәт........... 2 - 6
2. Тәрбия һәм белем бирү процессының эчтәлеге...................................... 6
3. Программаның төп максатлары..7 - 8
Өлеш 1.
1.1. 6-7 яшьлек балаларның психик үсешенең яшь үзенчәлекләре............ 8 - 9
1.2. Көндәлек режим.. 10
1.3. Турыдан-туры белем бирү эшчәнлегенең челтәре................................. 11
1.4.Мәктәпкә әзерлек төркеме өчен белем бирү эшчәнлегенең эчтәлеге............... 12 - 23
1.5. Комплекслы тематик план.. 24 - 45
1.6.Мәктәпкәчә белем бирү төркемендә бәйрәмнәр һәм күңел ачуларны планлаштыру 45 - 55
1.7. Балаларның гомуми белем бирү программасын үзләштерүдә планнаштырылган нәтиҗәләр.. 56 - 57
Өлеш 2.
2.1. Программаның милли-төбәк компоненты.............................. 58
2.2. Милли-төбәк компонентларны исәпкә алып юнәлеш эчтәлеге.........66 - 73
Өлеш 3.
3.1. Баланың интегратив сыйфатлары...69 - 70
3.2. Ата - аналар белэн эш...71 - 72
3.3. Кулланылган әдәбият ....73 - 75

1.1.Гомуми белешмә

Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирү оешмасының атамасы:

Яр Чаллы шәһәренең “Тылсымлы кыз” 83 нче балалар бакчасы- баланы үстерү үзәге”МАМББУ

Кыскача атамасы: “Фея” № 83 нче балалар бакчасы МАДОУ.

Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирү оешмасының адресы:

субъект РФ: Татарстан республикасы
индекс 423832
населенный пункт: Яр Чаллы шәһәре
урам: Касимова бульвар, 7
йорт: 39 й комплекс,16
e-mail: sad83@inbox.ru
сайт: edu.tatar.ru

Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирү оешмасының җитәкчесе:

Юлчурина Юлия Викторовна

Балалар бакчасы эшчәнлегенең юнәлеше:

1.Танып белү-сөйләм үсеше, социаль-шәхси үсеш, физик үсеш, нәфис-нәфәсәти үсеш.
2.Мәктәптә укырга әзерләү (логик фикерләү, уку грамотасы...)
3.Сәламәтләндерү һәм профилактика чаралары

Балаларның танып-белү эшчәнлеген үстерү, тәрбия һәм белем бирү процессының сыйфатын яхшырту максатында балалар бакчасы үз алдына түбәндәге бурычларны куя:
1. Балаларның һәрьяклап үсешен тәэмин итү юнәлешендә яңа технологияләрне, үрнәк тәҗрибәләрне киң кулланып, балаларның сәламәтлеген саклау, аларны физик яктан ныгыту буенча нәтиҗәле эш алып баруны дәвам итү.
2. Балаларга тәрбия һәм белем бирү сыйфатын камилләштерү максатыннан чыгып, федераль дәүләт белем стандартларына (ФГОС) таянып, алдынгы педагогик тәҗрибәләргә нигезләнеп, педагогларның һөнәри осталыгын үстерү һәм тәрбия-өйрәтү процессында информацион-компьютер технологияләрен куллану.
3.Балалар бакчасында бала шәхесен формалаштыруда гаилә белән бердәм эшчәнлек. Балалар бакчасы һәм гаилә арасындагы элемтәне халык педагогикасына, алдынгы гаилә тәҗрибәсенә таянып ныгыту, милли рухта мәхәббәт тәрбияләүгә юнәлтү.
4. “Татарстан Республикасы халыклары телләре” турындагы законны тормышка ашыруда яңа алымнарны куллану һәм укыту-методик комплекты аша балаларның сөйләмен сыйфатлы камилллә штерүне дәвам итү

Балаларга белем һәм тәрбия бирү өчен түбәндәге кабинетлар эшләп килә: татар теле кабинеты, музыка һәм физкультура залы.

Рабочая программа разработана в соответствии со следующими нормативными документами:

В сфере образования федерального уровня:

Нормативные документы

-Федеральный закон от 29.12.2012 № 273-ФЗ «Об образовании в Российской Федерации» (с изменениями от 14.07.2022г.).

-Федеральный закон от 03.08.2018 г. №317 –ФЗ «О внесении изменений в статьи 11 и 14 Федеральный закон «Об образовании в Российской Федерации».

-Федеральный государственный образовательный стандарт дошкольного образования (Утвержден приказом Министерства образования и науки Российской Федерации от 17 октября 2013 г. N 1155).

-Комментарии к ФГОС дошкольного образования Минобрнауки России Департамента общего образования от 28 февраля 2014 года № 08-249.

-Приказ Министерства просвещения РФ от 31 июля 2020 г. № 373 «Об утверждении Порядка организации и осуществления образовательной деятельности по основным общеобразовательным программам – образовательным программам дошкольного образования».

-Постановление Правительства РФ от 15 сентября 2020г. №1441 «Об утверждении Правил оказания платных образовательных услуг».

- СП 2.4.3648 – 20 «Санитарно – эпидемиологические требования к организациям воспитания и обучения, отдыха и оздоровления детей и молодежи», утвержденный Постановлением Главного государственного санитарного врача Российской Федерации от 28.09.2020 №28 об утверждении санитарных правил. Зарегистрирован в Министерстве юстиции РФ от 18.12.2020 №61573.

-Постановление Главного государственного санитарного врача РФ от 28.01.2021 №2 «Об утверждении санитарных правил и норм СанПиН 1.2.3685-21 «Гигиенические нормативы и требования к обеспечению безопасности и (или) безвредности для человека факторов среды, обитания» (вместе с СанПиН 1.2.3685-21 «Санитарные правила и нормы…»).

-Постановление Главного государственного санитарного врача РФ от 27.10.2020 г. №32 «Об утверждении санитарно-эпидемиологических правил и норм СанПиН 2.3/2.4.3590-20» Санитарно-эпидиомологические требования к организации общественного питания населения.

-Санитарно-эпидемиологические правила СП 3.1/2.4.3598-20 «Санитарно-эпидемиологические требования к устройству, содержанию и организации работы образовательных организаций и других объектов социально инфраструктуры для детей и молодежи в условиях распространения новой коронавирусной инфекции (COVID-19)», утвержденный постановлением Главного государственного санитарного врача РФ от 30.06.2020 №16, с изменениями от 24.03.2021 г. (Постановление Главного государственного санитарного врача РФ №10 «О внесение изменений).

-Закон Республики Татарстан «Об образовании» от 22.07.2013г № 68-ЗРТ (принят Государственным Советом 28.06.2013 г).

-Закон Республики Татарстан «О государственных языках Республики Татарстан и других Языках в Республики Татарстан» (изменения и дополнения от 28.07.2004 г № 44-ЗРТ; от 12.06.2014 г № 53-ЗРТ).

-Устав муниципального автономного дошкольного образовательного учреждения «Центр развития ребенка –
детский сад №83 «Фея»;

-основная образовательная программа ДОУ, написанная на основе примерной программы дошкольного образования «Мир открытий» (научный руководитель Л.Г. Петерсон) под общей редакцией Л.Г. Петерсон, И.А. Лыковой

-Рабочая программа воспитания муниципального автономного дошкольного образовательного учреждения «Центр развития ребенка – детский сад №83 «Фея»;

В сфере образования регионального уровня:

- Приказ Министерства образования и науки РТ от 17.11.2010 СЭД-26-01

1.2.Төркем турында белешмә
Төркемнең комплектациясе (01.09.2022елга)

№ гр	возраст детей	Кол-во	мальчики	девочки
2	6-7 лет	26	17	11

Төркемнең материаль-техник нигезе.

Барлык эксплуатацияләнүче бүлмәләр Санпин, хезмәт саклау, янгын сүндерү иминлеге, антитеррористик иминлек таләпләренә туры килә.

Җиһазлау.

Төркем бүлмәсе:

- практик эшчәнлек өчен яракланган балалар җиһазлары;
- китап почмагы(яшь үзенчәлекләренә яракланган китаплар, әкиятләргә иллюстрацияләр, пазл уеннары “Әкиятне җый”, “Әкиятне танып әйт” уены, язучылар портретлары);
- тасвирлау эшчәнлеге өчен почмак(кәгазьләр, карандашлар, пластилин, балчык, кайчынар, трафаретлар, мөһерләр, калыплар, буяулар, гуашь, балавыз акбурлары, , кайчылар, пумалалар, бизәү үрнәкләре, тозлы камыр, яраксыз материаллар, сәнгать жанрларының үрнәкләре рәсемнәре һ.б.;
- уен җиһазлары, с/р уеннар (“Гаилә”, “Шифаханә”, “Төзелеш”, “Сату үзәге”, “Мода йорты”,”Матурлык үзәге”) уеннарга атрибутлар;
- театр эшчәнлеге почмагы(театр төрләре папкасы; “Әкиятне танып әйт” д/у, өстәл, бармак, шәүләле, кул һ.б театрлар);
- музыкаль эшчәнлек почмагы(музыкаль инструментлар: курай, шөлдерле барабан, барабан, гармун һ.б. музыкаль инструментлар, күргәзмә материаллар, дидактик уеннар, композиторлар портретлары, д/у);
- табигать почмагы (яшелчә, җимеш , гөмбә муляжлары, күргәзмә материаллар, дидактик уеннар, өстәл уеннары “Балык кайда качкан?” һ.б., хезмәт почмагы: алъяпкычлар, лейкалар, кечкенә көрәкләр, тырмалар)
- конструкцияләү почмагы (төрле төрдәге конструкторлар: “Лего”, “Агач”, “Зур шакмаклар”,)
- кул-бармак эшчәнлеге почмагы(шнуровка, массаж туплары, «Бармаклар» агач тактада ясалган уен, “Энә белән муенса җыябыз” өстәл уеннары; лабиринтлар һ.б)
- өстәл, дидиактик, үстерүле уеннар почмагы;
- мини музейлар почмагы (йорт хайваннары, фантиклар музее)
- “Халкыбызның йолалары” почмагы(күргәзмә материал, балаларның яраксыз әйберләрдән ясалган тарихи манаралары, дидактик уеннар, пазллар);
- кызыклы математика почмагы (Дьенеш блоклары, Киюзенер таякчыклары)
- туган тел почмагы(Г.Тукай портреты, аның әсәрләре җыентыгы, әсәрләр буенча ясалган д/у, татар халкының кул эше үрнәкләре, татар халкының

милли әкиятләре һ.б.);- сд-проигрыватель, сд язмалар(әкиятләр, җырлар, бию көйләре, кул-бармак моторикасы гимнастикасы язмалары һ.б)

Киенү - чишенү бүлмәсе.

- физкультура почмагы(яшь үзенчәлекләренә яракланган материал: х/у маскалар, туплар, кыршаулар, сикергечләр һ.б., күргәзмә папкалар, уеннар фотоархивы): - эти-әниләр өчен информацион-күргәзмә почмак(“Безнең тормыш”, “Меню”, “Котлыйбыз”, “Көндәлек режим”, “Турыдан-туры белем бирү эшчәнлегенең челтәре”, “Табигать үзенчәлекләре”, “Сезнең өчен эти-әниләр”, “Белдерүләр”) - сәламәтләндерү почмагы(чыныктыру һәм үз-үзеңә массаңж ясау җиһазлаы, массажерлар, кабыргалы такталар, пробка, төймә келәмчекләре һ.б., күргәзмә информацион материаллар.

“Туган телдә сөйләшәбез” укыту–методик комплекты Россия Федерациясе Мәгариф һәм фән министрлыгының (23.11. 2009)655 нче номерлы боерык нигезендә расланган “Мәктәпкәчә мәгарифнең төп гомуми белем бирү программасы структурасына федераль дәүләт таләпләре” (алга таба ФГОС-авт.),Татарстан республикасының 2015-2020 елларга мәгариф системасын үстерү стратегиясе кысаларында балалар бакчаларында балаларга туган телне өйрәтүне, сөйләм үстерү, әдәби телдә сөйләшү күнекмәләре булдыру юнәлешен тормышка ашыру максатын күздә тотып төзелде. Ул түбәндәге бурычларны билгели:

- Балаларны ана телендә дөрес һәм яхшы итеп сөйләшергә өйрәтү;
- Тел системасының фонетик, лексик, грамматик төзелеше дәрәҗәләрен формалаштыру;
- Бәйләнешле сөйләм үстерү;
- Тел һәм сөйләм күренешләрен аңлау(тоемлау) сәләте булдыру.

ФГОС та билгеләнгән “Танып белү - сөйләм үсеше юнәлешенә нигезләнеп, комплекслы - тематик план төзелде. Ул зурлар төркемендә 36 проектны, мәктәпкә әзерлек төркемендә 31 проектны һәм шул проектлар буенча төзелгән, зурлар төркемендә 98, мәктәпкә әзерлек төркемендә 100 эшчәнлек конспектларын үз эченә ала.

“Минем бакчам”, “Мин яратам сине, Татарстан”, “Саулык -зур байлык”, “Исеменә күрә-җисеме”, “Кунак булсаң- тыйнак бул”, “Исәнме мәктәп”, “Кояш системасы”, “Дуслык белән көчле без”, “Китап кайдан килә” һәм башка күп проектлар балалар һәм өлкәннәр тормышын чагылдыра, ана телен камил белергә, аның нечкәлекләренә төшенергә ярдәм итә, башка милләт халыклары белән дустанә мөнәсәбәттә яшәргә өйрәтә, экологик тәрбия күнекмәләре бирә, балаларда әхлакый сыйфатлар формалаштыра.

-“Танып белү ” белем бирү өлкәсе балаларның туган як табигате, өлкәннәр хезмәте, ел фасыллары турындагы белемнәрен тирәнәйтүне, экологик бәйләнешләрне күрә белү мөмкинлекләрен үстерүне максат итеп куя. Шушы максатларны тормышка ашыруга ярдәм итүче зурлар төркемендә 31 эшчәнлек, мәктәпкә әзерлек төркемендә 33 эшчәнлек каралган. Балалар белән эшчәнлек сәяхәт, күзәтү, тәҗрибәләр уздыру, төрле уеннар формасында уздырыла.

- **“Аралашу” белем бирү** өлкәсе туган телнең нечкәлекләрен, тирәнлеген өйрәнү, сүзнең мәгънәсенә төшенү, логик фикерләү сәләтен үстерү, матур әдәбият әсәрләре белән кызыксыну, аваз культурасы, бәйләнешле һәм каршы-каршы сөйләшә белү (диалогик сөйләм) күнекмәләрен камилләштерү, сәнгатьле сөйләмне үстерү бурычларын гамәлгә ашыра. Бу белем бирү өлкәсенә туры килгән, зурлар төркемендә 35 эшчәнлек, мәктәпкә әзерлек төркемендә 36 эшчәнлек тәкъдим ителә. Авазларны кабатлау, калын һәм нечкә авазларның дифференцациясе һәр эшчәнлеккә өлеш итеп кертелде. Бу өлкәдәге эшчәнлек әңгәмә, үстерелешле диалог(балалар сорау бирә, сорауларга җавап кайтара), сәхнәләштерү, өстәл театры карау, рәсемнәр карау, алар буенча хикәя төзү, уен-викториналар; тасвирлау, үз тәҗрибәсеннән чыгып хикәя төзү, хикәяне дәвам итеп сөйләү кебек эш формаларын күздә тота.

- **“Матур әдәбият”белем бирү** өлкәсе балаларыбызны мәрхәмәтле, әдәпле, инсафлы булырга өйрәтүче, рухи сафлыкка, хезмәт сөючәнлеккә, ярдәмчеллеккә өндәүче, яшь үзенчәлекләрен искә алып сайланган шигырьләр, хикәяләр, әкиятләр белән таныштыруны, әдәби телдә сөйләшергә өйрәтүне максат итеп куя. Бу белем бирү өлкәсе зурлар төркемендә 32 эшчәнлекне, мәктәпкә әзерлек төркемендә 31 эшчәнлекне үз эченә ала. Эшчәнлек матур әдәбият әсәрләрен уку, эчтәлеген сөйләү, ятлау кебек эш формаларын кулланып оештырыла. .

Укыту-методик комплекты ФГОС та күрсәтелгән 5 белем бирү өлкәсе:

- Танып-белү үсеше,
- сөйләм үсеше,
- социаль-коммуникатив үсеш,
- физик үсеш,

-нәфис-нәфасәти үсеш буенча куелган бурычларны күздә тотып эшләндеҺәм алар турыдан-туры бердәм белем бирү эшчәнлеге стуктурасында интегральләштереп бирелде.

Укыту-методик комплектында тупланган материал балалар бакчасы педагогларына балаларның сөйләмен үстерү,тирә - юнь, матур әдәбият әсәрләре белән таныштыру максатында гына түгел рәсем ясау, әвәләү, кул хезмәте, конструкцияләү, эксперимент эшләре, кисеп ябыштыру, музыка, физкультура эшчәнлекләрендә, иртән балаларны кабул итү, саф һавада булу, табигатьне күзәтү вакытында, әти-әниләр белән бердәм эшчәнлектә иҗади якын килеп кулланылыр һәм ныгытылыр дип өметләнәбез.

“Туган телдә сөйләшәбез” - балаларга телебезнең матурлыгын, байлыгын аңларга, аны тоемларга, туган телебезгә карата ярату хисләре, әти-әниләргә, өлкәннәргә карата хөрмәт тәрбияләргә, үзләрендә күркәм сыйфатлар булдырырга ярдәм итәр дип ышанасы килә.

Шушы җирдән, шушы туфрактан без.
Китә калсак үзгә бер якка,
Өянкеләр җырлап, таллар елап,
Сандугачлар моңы озата. – дип шагыйрә К.Булатованың шигырен укыганда, балаларга туган җир, туган туфрак, туган телнең изгелеген, өянкеләрнең кайчан җырлаганын, талларның ничек итеп итеп елаганын,

сандугачларның моңы ничек итеп күңелне кузгатканынаңлата алсак, без үз максатыбызга ирешкән булырбыз.

1. Тәрбия һәм белем бирү процессының эчтәлеге

Вакыт илебезнең мәгариф учрежденияләре эшенең яңа иҗтимагый-икътисади шартларда алып барылыу мәктәпкәчә мәгарифне заман таләпләренә туры китереп үзгәртүне, дәүләт һәм гаиләнең бала тәрбияләүдәге ролен яңа прогрессив формалар белән баетуны, һәр баланың эмоциональ иминлеге һәм төрле яклы үсеше өчен педагогик коллективның җаваплылыгын арттыруны таләп итә. Бүгенге мәктәпкәчә мәгарифнең приоритетлары үзгәрү сәбәпле балалар бакчасында тәрбия һәм белем бирү программаларын яңартырга кирәкле булды. Мәктәпкәчә тәрбия һәм белем бирү учреждениеләре хезмәткәрләре, яңа заман таләпләрен исәпкә алып, башка концептуаль нигезендә төзелгән программалардагы мәсьәләләрне һәм эчтәлекне әлеге документка мөстәкыйль рәвештә кертәләр. Шулардан чыгып, мәктәпкәчә белем бирү оешмаларында тәрбия һәм белем процессында “Физик үсеш”, “Социаль-шәхси үсеш”, “Танып белү-сөйләм үсеше”, “Нәфис-нәфасәти үсеш” юнәлешләре булуы мөһим.
Мәктәпкә әзерлек төркеме өчен программа, 6 яшьтән 7 яшькә кадәр чорында тәрбия, белем бирү һәм үсешенең барлык төп юнәлешләрен чагылдыра. Белем бирү процессы “Туудан мәктәпкә кадәр” якынча балалар бакчасында тәрбия һәм белем бирү программасы нигезендә төзелгән, Н.Е.Веракса, Т.С.Комарова, М.А.Васильева мөхәррияте астында, 2012 ел, 2-е басма, «Балалар бакчасы һәм гаилә өчен ана теле програмамсы» Ф.Ю. Юсупова, З.Ф. Камалова, Р.А.Борһанова, Мәгариф-2014;
- «Гаиләдә, балалар бакчасында әдәплелек тәрбияләү программасы»
К.В. Закирова, Р.А. Низамов, Мәгариф-2014, “Төбәкнең мәктәпкәчә белем бирү программасы”, Р.К.Шаехова, 2012. “Бергәләп үсәбез” программасы “Кроха” программасының (Г.Г. Григорьева, Н.П. Кочетова, Д.В. Сергеева һ.б.), “Школа 2000” Л.Г.Петерсонның эшчәнлек төрләренә нигезләнеп тулыландыра.

2 . Программаның төп максатлары:

- һәр балалның сәламәтлеге, эмоциональ иминлеге һәм үз вакытында төрле яклы үсеш алуы турында кайгырту;
- балаларны аралашучан, игелекле, кызыксынучан, инициативлы, мөстәкыйльлеккә һәм иҗатка омтылучан итеп үстерү максатыннан чыгып, төркемнәрдә кешелеклелек һәм мәрхәмәтлелек атмосферасы тудыру;
- балалар эшчәнлеген төрле төрләрен киң куллану, укыту һәм тәрбия процессының нәтиҗәлелеген күтәрү максатыннан аларны интегральләштерү;
- тәрбия һәм белем бирү процессын иҗади оештыру;
- балаларның мөмкин булганча төрле эшчәнлекләрен файдаоану, белем бирү процеммын нәтиҗәлерәк итү максатында аларны берләштерү;
- мәктәпкәчә тәрбия һәм белем бирү оешмасы һәм гаилә шартларында бала тәрбиясенә якын килүгә юнәлеш бирү;
-гаиләнең балалар бакчасы төркемнәре һәм мәктәпкәчә оешманың тормышында катнашуын тәэмин итү;
- балалар бакчасы һәм башлангыч мәктәп эшендә мәктәпкәчә яшьтәге балага кирәклеген артык акыл һәм физик эш йөкләмәү максатыннан дәвамчынлыкны саклау;
- региональ якын килъне гамәлгә ашыру;

Өлеш 1.

1.1. 6 -7 яшьлек балаларның психик үсешенең яшь үзенчәлекләре.

Алтынчы яшьтәге балалар уен башлаганчы балалар рольләрне бүлеше һәм эш-гамәлләрне яраклаштырып төзи беләләр.Уендагы мөнәсәбәтләр эчтәлек һәм интонация ягыннан алган рольгә туры килүче сөйләм белән үрелеп бара.Балаларның реаль мөнәсәбәтләре вакытындагы сөйләм рольдәге сөйләмнән аерыла.Балалар социаль мөнәсәбәтләрне үзләштерә һәм олыларның төрле эшчәнлекләрдәге буйсынучанлык позициясен аңлый башлыйлар.Уен тирәлеген оештырганда,мәгънәви яктан “үзәк” һәм “периферия” аерымлану күзәтелә (“Сырхауханә” уенында табиб кабинеты,”Чәчтараш” уенында чәч кисү залы шундый үзәк,ә көтү залы уен тирәлегенең периферияосе сыйфатында була).Балаларның уендагы эш-гамәләре күптөрлеләнә.

Бу яшьтә балаларның сынлы сәнгать белән кызыксынулары аеруча көчәя.Алар бик еш рәсем ясый башлыйлар.

Балалар ел дәвамында 2 мең чамасы рәсем ясарга сәләтле.Рәсемнәр эчтәлекләре ягыннан бик күптөрле:аларда балаларның тормыштан алынган тәэсирләре дә,уйлап чыгарылган ситуацияләр дә,фильм һәм китапларга иллюстрацияләр дә чагылырга мөмкин.

Рәсем сюжетлы характер ала,күп тапкыр кабатланучы аз гына яки җитди үзгәрешләре булган сюжетлар бик еш очрый.Кеше сүрәте детальләштерелгән һәм пропорциональрәк була бара.Рәсем буенча,сүрәтләнгән кешенең җенесе һәм эмоциональ хәле турында әйтеп була.

Конструкцияләү бу эшчәнлек өчен шартларны анализлый белүләре белән характерлана.Балалар агач конструктор детальләрен куллланалар һәм атыйлар. Конструкцияләү эшчәнлеге схема нигезендә,үзләре уйлап яки шарт буенча эшкә ашырыла ала.

Балалар,берничә (2,4,6)тапкыр бөкләп,кәгазьдән,шулай ук табигый материаллардан конструкцияли алалар.Алар конструкцияләүнең 2 ысулын үзләтерәләр:1)табигый материалдан сәнгати образ тудыру(бу очракта балалар,табигый материалларны төрле детальләр белән тулыландырып,бербөтен образ тудыралар); 2)сәнгати образдан чыгып табигый материал табу(бу очракта бала образны тудыру өчен кирәкле табигый материал сайлый).

Төсне , форма һәм зурлыкны,предметларның төзелешен аңлау,кабул итү камилләшә бара.

Балаларның күзаллаулары системалаштырыла.Балалар төп төсләр һәм аларның төсмерләрен генә түгел,ә арадаш төсләрнең төсмерләрен дә , шулай ук турыпочмак, овал, өчпочмакларның формаларын да аералар һәм атыйлар.Бер дистә предметны зурлыклары буенча рәткә тезеп куя алалар.
Зурлар төркемендә образлы фикер йөртү үсеше дәвам итә.
Балалар күрсәтмә планда мәсьәләне чишәргә генә түгел ,хәтта объектны үзгәртергә, объектларның нинди эзлелектә бер-берсе белән бәйләнешкә керү мөмкинлекләрен күрсәтергә сәләтле.Ләкин болар бары тик балалар адекват фикерләү чараларын кулланган очракта гына дөрес булачак.Моннан тыш,логик сөйләмле фикерләүнең нигезе булган гомумиләштерү сәләте камилләшә бара. Объектлар төркемнәргә үзгәрергә мөмкин булган билгеләре буенча берләштереләләр.
Бу яшьтә уйлап чыгару сәләте үсү балаларга шактый оригиналь һәм эзлекле киңәйтелгән хикәяләр уйлап чыгарырга мөмкинлек бирә.Балаларның игътибар тотрыклылыгы үсә.Ирексез игътибардан аңлы игътибарга күчү күзәтелә.
Сөйләм, шул исәптән аның аваз ягы камилләшү дәвам итә.Балалар сызгырулы,чыжылдаулы һәм сонор авзларны дөрес әйтә башлыйлар.Шигырьләр укыганда,сюжетлы-рольле уеннар вакытында һәм көндәлек тормышта фонематик ишетү сәләте,сөйләмнең сәнгатьлелеге үсә,грамматик төзелеше камилләшә.Балалар барлык сүз төркемнәрен кулланалар,сүз уйлап чыгару белән актив шөгыльләнәләр.Сүз байлыклары арта.Синоним белән антоним актив кулланылышка керә.Бәйләнешле сөйләм үсә.Балалар эчтәлекне дә,рәсемнәр буенча да иң мөһимен генә түгел,ә детальләрне дә кертеп сөйли ала башлыйлар.
Бу яшьнең казанышлары түбәндәгеләр белән характерлана:уен эшчәнлегендә рольләр бүлешү;уен пространствосын төзи белү;югары нәтиҗәлеге белән аерылып торган рәсем эшчәнлегенең алга таба үсеше; конструкцияләүдә үрнәкне карап гомумиләштерә белү.Зиһенгә алу объектларның катлаулы формаларын анализлау белән характерлана;фикерләү чараларын(схемалы,комплекслы кузаллаулар,цикллы үзгәрешләр турында кузаллаулар)үзләштерү белән бергә фикер йөртү сәләте үсә,гомумиләштерү күнекмәләре уйлап чыгару сәләте,тотрыклы игътибар,сөйләм,*Мин* образы үсә.

1.2. Көндәлек режим.

	Дүшәмбе	Сишәмбе	Чәршәмбе	Пәнҗешәмбе	Җомга
Балаларны кабул итү, саф һавада йөрү, фильтр	6.00-8.00	6.00-8.00	6.00-8.00	6.00-8.00	6.00-8.00
Гимнастика,гигиена процедуралары, иртәнге ашка әзерлек, иртәнге аш.	8.00-8.20 8.20-8.45	8.00-8.20 8.20-8.45	8.00-8.20 8.20-8.45	8.00-8.20 8.20-8.45	8.00-8.20 8.20-8.45
Гигиена процедуралары,БББЭгә әзерлек.	8.45-9.00	8.45-9.00	8.45-9.00	8.45-9.00	8.45-9.00
БББЭ	9.00-9.30	9.00-9.30	9.00-9.30	8.50-9.20	9.00-9.30
Икенче иртәнге аш	9.30-9.35	9.30-9.35	9.30-9.35	9.30-9.35	9.30-9.35
Җилләтү.	9.35-9.45	9.35-9.45	9.35-9.45	9.35-9.45	9.35-9.45
БББЭ	9.50-10.15	10.00-11.00	9.40-10.10	9.30-10.00	9.40-10.10
БББЭ		11.15-11.45		10.20-10.50	10.40-11.10
Урамга чыгарга хәзерләнү	10.20-10.30	10.20-10.30	10.20-10.30	10.50-11.00	11.10-11.20
Урамга чыгу	10.30-12.00	10.30-12.00	10.30-12.00	11.00-12.00	11.20-12.00
Урамнан керү,гигиена процедуралары	12.00-12.10	12.00-12.10	12.00-12.10	12.00-12.10	12.00-12.10
Төшке аш.	12.10-12.45	12.10-12.45	12.10-12.45	12.10-12.45	12.10-12.45
Йокыга хәзерлек,йокы.	12.45-15.00	12.45-15.00	12.45-15.00	12.45-15.00	12.45-15.00
Көндезге аш.	15.00-15.20	15.00-15.20	15.00-15.20	15.00-15.20	15.00-15.20
БББЭ,шәхси,мөстәкыйль эшчәнлек,уеннар.	16.00-16.30	15.20-16.25	16.00-16.30	15.20-16.30	15.20-16.30
Гигиена процедуралары, кичке ашка әзерлек	16.30-16.40	16.30-16.40	16.30 - 16.40	16.30 -16.40	16.30 - 16.40
Кичке аш.	16.40-17.00	16.40-17.00	16.40-17.00	16.40-17.00	16.40-17.00
Гигиена процедуралары, саф һавага чыгарга әзерлек	17.00-17.10	17.00-17.10	17.00-17.10	17.00-17.10	17.00-17.10
Саф һавада булу, балаларны өйләренә озату	17.10-18.00	17.10-18.00	17.10-18.00	17.10-18.00	17.10-18.00

1.3.Берөзлексез белем бирү эшчәнлегенең челтәре.

Дүшәмбе	8.50-9.20 РЭМП – 1 подгруппа 9.30-10.00 Йөзү -2 подгруппа 10.10-10.40 Рәсем	15.30-16.00 Музыка
Сишәмбе	8.50-9.20 Сөйләм теле 9.30-10.00 Иҗади эш 11.30-12.00 Физк-ра	15.45-16.15 Ана теле
Чәршәмбе	8.50-9.20 Грамотага өйрәтү 9.35-10.05 Физк-ра 10.15-10.45 РЭМП	
Пәнҗешәмбе	8.50-9.20 Ана теле 9.30-10.00 РЭМП 10.10-10.50 Әвәләү	15.30-16.00 Музыка
Җомга	9.00-9.30 Ана теле 9.40-10.10 Әйләнә-тирә дөнья белән танышу 10.20-10.50 Рәсем	

1.4. Белем бирү эшчәнлегенең эчтәлеге (Мәктәпкә әзерлек төркемендә белем бирү өлкәләренең төп максатлары һәм бурычлары)

"Физик үсеш" юнәлеше.

"Сәләмәтлек" белем бирү өлкәсе.

Балаларның сәламәтлекләрен саклау һәм ныгыту эшен дәвам итү; гәүдә төзлеген формалаштыру, даими рәвештә организмны чыныктыру, шөгыльләрдә һәм көндәлек эшчәнлек вакытында төп хәрәкәт турләрен үстерү, камиллләштерү, чисталык күнекмәләре тәрбияләү өчен шартлар тудыру. Балаларның әйләнә-тирәдә ориентлаша белүләрен камилләштерү. Күмәк уеннарда һәм физик күнегүләрдә балаларның катнашуларын хуплау. Балаларда уңай кичерешләр, мөстәкыйль хәрәкәт эшчәнлегендә активлык формалаштыруга булышлык итү.

Балаларның психик һәм физик сәләмәтлекләрен саклау һәм ныгыту.

Һава, кояш, судан файдаланып, чыныктыру чаралары комплексын уздыру.

Балаларны бина эчендә җиңел киенеп йөрергә күнектерү. Көндәлек режимга китереп саф һавада йөртү. Һәр көн 5-6 минутлык иртәнге гимнастика үткәрү. Һавада йөргәндә хәрәкәтле күмәк уеннарда һәм физик күнегүләрдә катнашырга күнектерү. Физик күнегүләргә кызыксыну уяту, шөгыльләрдән тыш вакытларда физкультура җиһазларыннан файдаланырга өйрәтү. Шартлар булган очракта балаларны йөзәргә өйрәтү.

Культура-гигиена күнекмәләрен тәрбияләү.

Балаларны пөхтәлеккә, тышкы кыяфәтләрен тәртиптә тотарга күнектерү. Кулларны, битләрне, колакларны мөстәкыйль рәвештә чиста итеп юарга, сабыннан дөрес файдаланырга; юынганнан соң коры итеп сөртенергә, сөлгене урынына элеп куярга; тарактан һәм кулъяулыктан файдаланырга өйрәтү. өстәл янында үз-үзеңне дөрес тотуның иң гади күнекмәләрен формалаштыру: аш һәм чәй кашыкларын, чәнечке һәм салфетканы дөрес куллану; ипине вакламаска, азыкны түкми-чәчми ашарга. Ризыкны авызны ябып чәйнәргә, авызда ризык бар килеш сөйләшмәскә өйрәтү.

Сәләмәт тормыш нигезләрен формалаштыру.

Тойгы органнарын аера белү осталыкларнын үстерү(күз, авыз, борын, колак)

Файдалы һәм зарарлы азык-төлек турында күзаллау булдыру. Сәләмәтлекнең әһәмиятен аңлату, сәләмәт яшәү рәвеше тәрҗияләү өчен шартлар тудыру. Үз сәләмәтлегенә һәм якын кешеләрнең сәләмәтлегенә сакчыл караш тәрбияләү.

Көндәлек тормышта гигиена күнекмәләрен үтәүгә һәм пөхтәлек булдыруга ихтыяҗ формалаштыру.

"Физик культура" белем бирү өлкәсе.

"Физик культура" белем бирү өлкәсе эчтәлеге балаларда физик культура шөгыльләрендә кызыксыну һәм аңлы караш, гармонияле физик үсеш формалаштыру масксатларын тормышка ашыруга юнәлтә һәм белем бирү бурычларын билгели.

Физик сыйфатларны үстерү.

Иркенләп чабу һәм йөреш осталыкларын үстерү.

Берәмтекләп колоннанга, шеренгага, түгәрәккә тезелә белү осталыкларын үстерү, тезелгәннән соң үз урыннарын таба белү.

Утырган җирдән, баскан килеш, йөргәндә, күнегүләр ясаганда дөрес осанка тоту,әйләнә-тирәдә ориентлаша белергә өйрәтү.
Төп хәрәкәтләрне камилләштерү.
Дәртле итеп ике аякта этенеп сикерү, дөрес итеп җиргә төшергә өйрәтү.
Дәртле итеп тупларны этеп җибәрү осталыкларын үстерү.
Матчада күнегүләр ясаганда тотынырга өйрәтү.
Шуышу осталыкларын үстерү.
Хәрәкәтле уеннарда балаларның хәрәкәт активлыкларын формалаштыру.
Шуышу, үрмәләү күнекмәләрен үстерүче уеннарны, тупны ыргыту һәм тотып алу уеннарын хуплау. Акрынлап катлаулырак кагыйдәләре һәм хәрәкәтләр алмашынулы уеннар уйнарга өйрәтү.

“Куркынычсызлык” белем бирү өлкәсе.

“Куркынычсызлык” белем бирү өлкәсе эчтәлеге үз тормышының куркынычсызлыгы нигезләрен һәм экологик аң (әйләнә-тирә дөнья куркынычсызлыгы) алшартларын формалаштыру максатларын тормышка ашыруга юнәлтә һәм белем бирү бурычларын билгели.

Тормыш куркынчсызлыгы нигезләрен формалаштыру.

Балаларны балалар бакчсында үз-үзләрен тотуның иң гади кагыйдәләре белән таныштыру.
Тормышта була торган куркыныч чыганаклар турында күзаллаулар булдыру.

Юлларда хәвер-хәтерсез йөрү тәртибе формалаштыру.

Юлларның машиналар һәм җәяүлеләр йөри торган өлеше белән таныштыру.
Светофор белән танышу. Күрү сигналлары ярдәмендә йөрергә өйрәтү.
Юл йөрү кагыйдәләрен өйрәнү.
Хәрәкәт итү чараларының атамалары һәм аларны файдалану максатлары белән таныштыру.
Транспорт төрләре турында беренчел күзаллауларын булдыру.
Тавыш чыганагының урынын билгели белү.
Өлкәннәр хезмәте турында күзаллау формалаштыру.
“Автобус”, “Трамвай” с/р уеннар булдыру өчен предметлы-уенлы мохит булдыру.
Җәмәгать транспортында аралашу культурасы белән бәйле репликаларны хуплау.
Су һәм ком белән уеннарны хуплау.

<u>Социаль-шәхси үсеш юнәлеше.</u>

“Социальләштерү” белем бирү өлкәсе эчтәлеге балаларның социаль характердагы беренчел күзаллауларын үзләштерү һәм балаларны социаль мөнәсәбәтләр системасына кертү максатларын тормышка ашыруга юнәлтә һәм белем бирү бурычларын билгели.

Уен эшчәнлегенең үсеше.

Балаларның бергәләп уйнауларын хуплау. Төрле уеннарга карата кызыксыну уяту. Күңел ятуына карап 2-3 кешенең берләшеп уйнауларына булышу. Уеннар процессында әйләнә-тирәгә кызыксыну уяту.

Сюжетлы-рольле уенар.

әйләнә-тирә тормыштагы темаларга, әдәби әсәрләрнең эчтәлегеннән чыгып, төрле уенар оештырырга булышлык итү, аерым гамәлләрне бер сюжетка берләштерү юлы белән балаларның уен тәҗрибәсен баету.

Балаларның роль сайлый белү, уенчыклар белән берничә үзара бәйләнгән гамәлләр башкара алу осталыкларын үстерү.

Озакка сузылмаган күмәк уеннарда бердәм эш итү, дус, тату уйнау күнекмәәрен үстерү.

Теге яки бу роль өчен мустәкыйль рәвештә атрибутлар сайлауга омтылышларын хуплау.

Уеннарда төзелеш материалларын кулланырга, гади генә агач һәм пластмасса коонструкторлардан, табигый материаллардан файдаланырга, алар белән төрлечә эш итә белергә өйрәтү.

Хәрәкәтле уеннар.

Балаларның хәрәкәт активлыкларын үстерү.

Кагыйдәле уеннар оештыру. Уенчык машиналар, арбалар, туплар һәм шарлар белән мөстәкыль уйнарга күнектерү. Үрмәләү, шуышу күнекмәләрен ныгыту. Хәрәкәтләрне җиңел, оста, җитез итеп башкаруларына ирешү. Хәрәкәт төрләрен үзгәртеп һәм катлаулырак кагыйдәле уеннар уйнау. Балаларда хәрәкәтләрне яраштыру, тирә-юньдә ориетлаша һәм уеннаның кагыйдәләрен үти белү күнекмәләре тәрбияләү.

Театральләштерелгән уеннар.

Балаларда уеннарны сәхнәләштерү эшчәнлегенә кызыксыну уяту, аларны уздыру өчен шартлар тудыру. Өлкәннәр һәм зуррак балалар көче белән оештырылган сәхнәләштерелгән уеннар, курчак спектакльләрендә вакыйга агышын игътибар белән күзәтә белү күнекмәләрен ныгыту. Сәнгать матералларын образлы итеп җиткерү юлы белән балаларны мавыктыру, шук ук вакытта уенның төрле формалары ярдәмендә сәхнәләштерү процесынна тарту.

Персонажларның характерлы гамәлләрен охшатып уйнарга өйрәтү. Балаларны өстәл театры курчакларын йөртү алымнары белән таныштыру. Костюм атрибутлары һәм элементлары белән гамәлләр башкару теләге тудыру.

Катлаулы булмаган җыр сюжетлары, әкиятләрне алдан әзерләнмичә генә башкаруга омтылыш хуплау. Чыгыш өчен урын әзерләп, курчаклар һәм яшьтәшләре алдында чыгыш ясау теләге тудыру.

Дидактик уеннар.

Балаларның предметланы төсе һәм зурлыгы(2-3 төрдәге зур һәм кечкенә шарлар) буенча аеру. 2-3 төсне билгеле бер эзлеклелектә чиратлаштырып, боҗралар кечерәя бару тәртибендә манарачык төзү күнекмәләрен ныгыту; дүрт, ә аннан соң алты кисәктән торган рәсем җыярга өйрәтү. Күмәк дидиктик уеннарда акрынлап катлана баручы кагыйдәләрне, хәрәкәтләрне башкарырга өйрәтү.

Әхлак тәрбия нормалары белән таныштыру.

Балаларга әхлак тәрбия бирү өчен шартлар тудыру.

Өйдә, балалар бакчасында, урамда үз-үзеңне тоту кагыйдәләре белән таныштыру. Яхшылык һәм начарлык төшенчәләре белән таныштыру.

Яшьтәшләрен җәлләү, кочаклау, ярдәм итү омтылышларын хуплау. Кешелеклелек, дуслык, мәрхәмәтлелек сыйфатлары тәрбияләүгә булышлык итүче ситуацияләр тудыру. Аралашу әдәбенә өйрәтү.

Балаларда бер-берсенә карата дустанә мөнәсәбәттә булу, яхшы һәм начар гамәлләрне дөрес бәяли белү тәҗрибәсе формалаштыру.

Әдәплелеккә өйрәтү: исәнләшү, саубуллашу, ярдәм өчен рәхмәт белдерү күнекмәләрен ныгыту,

Үзара дус яшәргә, уенчыклардан, китаплардан уртак файдаланырга, бер-береңә ярдәм итешергә өйрәтү.

Гаилә, гражданлык төшенчәләрен аңлату, патриотик хисләр тәрбияләү, дөнья берләшмәсенә катнаш булулурын исбатлау.

МИН образы.

МИН образын формалаштыру. Үзеңне аңлый белергә ярдәм итү. Үзләренә кагылышлы төрле мәгълүмәт бирү(син-кыз, синең күзләрең кара, син уйнарга яратасың), үткән эш-гамәлләре һәм анда булган үзгәрешләр турында сөйләү.

Гаилә. Балалар белән гаилә әгъзалары , аларның бер-берсенә карата кайгыртучан мөнәсәбәттә булуларына сөйләү.

Балалар бакчасы. Балалар бакчасындагы хезмәткәрләрнең исемнәрен, этиләренең исемнәрен исләренә төшерү. Төркем бүлмәсен тәтиптә тотарга күнектерү. Бина эчендә, мәйданчыкта ориентлаша белү күнекмәләрен камилләштерү.

Туган ил.Балаларның туган ил,дәүләт һәм халык бәйрәмнәре турында күзаллауларын киңәйтү.Халык йолалары,гореф-гадәтләре белән таныштыру.

Үзләренең туган шәһәренең исемен әйтергә өйрәтү. Ял көннәрендә кайларда булулары турында сөйләргә теләк уяту. Мәктәпкәчә тәрбия һәм белем бирү оешмаларында, илдәге вакыйгаларга мөнәсәбәтле булу хисе тәрбияләү.Россиянең башкаласы-Мәскәү шәһәре турында сөйләү.Россиянең флагы,гербы,гимны белән таныштыру.

Безнең армия.Балаларның Армия,Ватанны саклаучылар турында күзаллауларын киңәйтү.Туган илне,аның тынычлыгын саклауның никадәр авыр,ләкин мактаулы икәнен төшендерү.Балалар бакчасына сугыш ветераннарын кунакка чакыру,алар белән әңгәмә үткәрү.

Өлкәннәр хезмәте.Балаларның өлкәннәр хезмәте,аларның һөнәрләре турында белемнәрен киңәйтү.Аларны төзүчеләр,авыл эшчәннәре,транспорт,элемтә,тегү сәнгате хезмәткәрләренең хезмәте белән таныштыру.Хезмәт кешесенә хөрмәт тәрбияләү.

“Хезмәт” белем бирү өлкәсе. Балаларда өлкәннәрнең хезмәт эшчәнлеген көчләреннән килгәнчә ярдәм итәсе килү теләге тудыру.

Үз-үзеңә хезмәт күрсәтү.

Билгеле бер тәртиптә мөстәкыйль киенергә, чишенергә өйрәтү.

Балаларны пөхтәлеккә, киемнәрдәге җитешсезлекне күрергә һәм өлкәннәр ярдәме белән аны бетерергә өйрәтү.Үзара ярдәмләшү тойгысы тәрбияләү.

Хуҗалык-көнкүреш хезмәте.

Гади генә эшләрне, кушкан йомышларны мөстәкыйль рәвештә башкарырга күнектерү.

Төркем бүлмәсендә, мәйданчыкта тәртип һәм чисталык сакларга өйрәтү. өлкәннәргә ярдәм итү теләге уяту.Табын әзерләү,икенче һәм өченче ризыкларны тарату,ашаганнан соң савыт-сабаны җыеп алуга гадәтләндерү. Йокыдан торгач,урын-җирне үзлектән җыештырырга күнектерү.Шөгылгә әзерләнүдә тәрбиячегә ярдәм итүне гадәтләндерү.

Табигатьтәге хезмәт.

Табигать почмагында үсемлекләрне карауда катнашу теләге тәрбияләү.
өлкәннәр ярдәме белән кошларны ашатырга. Бүлмә гөлләренә су сибәргә, яфракларның тузанын сөртергә, суган утыртырга, түтәлдәге үсемлекләргә су сибәргә, яшелчәләрне җыярга, кардан юлларны чистартырга, коелган яфракларны җыярга, эскәмияләрдән карны себереп төшерергә өйрәтү.

Хезмәт хәзинәләрен саклый белергә өйрәтү.

Өлкәннәр хезмәтенә уңай караш тәрбияләү. Балаларда өлкәннәрнең хезмәт эшчәнлеген көчләреннән килгәнчә ярдәм итәсе килү теләге тудыру. Таныш һөнәр кешеләренә хөрмәт тәрбияләү эшен дәвам итү.

Өлкәннәренең хезмәте турында беренчел күзаллау булдыру.

һәр уңай очракта балаларга таныш һөнәрләр турында сөйләү, аларның хезмәт төрләре һәм хезмәт нәтиҗәләре турындагы күзаллауларын киңәйтү. Таныш һөнәр кешеләренә хөрмәт тәрбияләү эшен дәвам итү.

<u>“Танып белү-сөйләм үсеше” юнәлеше.</u>

Танып белү өлкәсе

Балаларның танып белүен үстерүгә юнәлтелгән максатларын тормышка ашыру һәм интелектуаль үсү өчен түбәндәге мәсьәләләрне чишәргә кирәк.

- сенсорик тәрбия
- иҗади эшчәнлекне үстерү
- гади математик күзаллауларны формалаштыру
- бербөтен дөнья картинасын, балаларның дөньяга карашын киңәйтүне формалаштыру.

Танып-белү, тикшерү һәм иҗади эшчәнлекне үстерү

Тикшерү, кызыксынуны хуплап гади күзәтүләр үткәрү. Төрле ысуллар һәм тәҗрибәләр ярдәмендә предметны тикшерү (бата-батмый).

Катлаулы булмаган төзелешләрне анализлау. Конструктив осталыкларын тормышка ашыру.

Төп төзелеш кисәкләрен аера, таный, исемен атый белүне ныгыту(кубик, пластина, кирпеч, цилиндр). Яңа төзелешләр уйлап чыгару сәләтен үстерү. Төзелештә төп кисәкләрнең төрле төсен куллана белү. Әйбәт килеп чыккан төзелешкә шатлану хисе уяту.

Кирпеч, пластиналарны буйга куеп, бер-берсенә ныгытып беркетү, бертигез аралык калдыра белүне формалаштыру.

Төзелешне ике төр ысул белән үзгәртә белүне формалаштыру: бер детальне башка белән алмаштырып яисә аны буйга, озынлыкка куеп (биек, тәбәнәк бина; кыска, озын поезд).Үзлектән уйлап чыгарып төзү осталыгын үстерү.

Балаларны уйнаганнан соң төзелеш кисәкләрен чиста-пөхтә итеп җыештырып куярга күнектерү.

Гади математик кузаллауларны формалаштыру.

Билгеләре,үзенчәлекләре төрле булган предметларны төркемләргә

өйрәтү.Күплекнең өлештән,кисәктән зуррак булуын аңлату.10,20 гә кадәр санарга өйрәтү;5 тән 10,20 гә кадәр булган саннарның барлыкка килүе белән таныштыру.Предметларның зурлыгына,формасына,кайда урнашуына,аларны санауның юнәлешенә карап кына саннарның суммасы үзгәрмәвен төшендерү.Предметны берничә тигез кисәккә бүлеп булуын төшендерү.

Предметларның гомуми сыйфатларын күрә белүне үстерү. Бер төрле предметларны төркемнәргә туплый белү. Арадан аерым предметларны аера белүне формалаштыру.

Күп, бер, бер дә юк аңлатмасына төшенү.

Бер һәм берничә охшаш предметны әйләнә-тирәдән таба белү. "күпме?" сорауын аңлау. Җавап биргәндә күп, бер, бер дә юк кебек сүзләрне куллана белүләренә ирешү.

Ике төркемдәге берүк санда һәм тигез булмаган предметларны чагыштыра белүне формалаштыру.

"Тигезме?", "нәрсә күп(әз)?" кебек сорауларны аңлауны үстерү. Җавап кайтарганда тулы җөмләләр белән сөйләүләренә ирешү (мәсьәлән: никадәр гөмбә, шул кадәр түгәрәк).

Зурлык.

Предметларны зурлыгы, киңлеге буенча чагыштыра белүне формалаштыру. Предметларны чагыштыру өчен аларны берсен-берсе өстенә кую ысулын куллана белү.

Үлчәү өчен: озын-кыска, тигез, киң-тар, биек-тәбәнәк сүзләрен куллана белүләренә ирешү.Предметларның зурлыгын күз күләме белән билгеләргә өйрәтү.

Форма.

Балаларны геометрик фигуралар белән таныштыру: түгәрәк, өчпочмак, дүртпочмак. Фигураларның формаларын тикшерү.Формалары буенча таныш предметларны чагыштыру,якын тирәдә бертөрле һәм төрле формалы предметларны танып белергә өйрәтү.

Тирә-юньдә ориентлашу

Тирә-юньдә ориентлаша белүне үстерү. Уң һәм сул кулын аера белү.

Юнәлешләрне билгеләү: өстә-аста, уңда-сулда.

Вакытта ориентлашу.Бирелгән юнәлештә хәрәкәт итә белү,сигнал буенча һәм күрсәткечләргә карап юнәлешне үзгәртә белү күнекмәләре бирү.Балаларны кәгаз битендә ориентлашырга өйрәтү.

Тәүлек эчендә ориентлаша белүне формалаштыру: көн-төн, иртә-кич.

Иҗади эшчәнлек

Иҗади эшчәнлекне үстерү, аның нәтиҗәсе турында фикер алышу.Эшчәнлек нәтиҗәсен күзаллау,максатчан активлык күрсәтү.

Дөнья картинасын үзләштерү, белем дәрәҗәсен үстерү.

Балаларның тирә-юньдәге предметлар һәм аларның кулланышы турындагы белемнәрен киңәйтү. Предметларның төсен, зурлыгын, формасын, авырлыгын, аларның балага карата кайда урнашуларын билгеләргә өйрәтү. Материалларның сыйфаты, өслекнең структурасы белән таныштыру. Кайбер предметларның кеше куллары белән эшләнүе, ә кайберләре табигать тарафыннан барлыкка килүе турында сөйләү. Предметларны тикшереп

өйрәнү өчен гади генә тәҗрибәләр үткәрү. Яхшы таныш әйберләрне төркемнәргә аерырга өйрәтү.

Табигать белән таныштыру.

Табигать күренешләре белән кызыксыну уяту.

Балаларны һава торышын билгеләргә һәм әйтеп бирергә өйрәтү, ел фасылларының характерлы үзенчәлекләре белән таныштыра башлау(яфраклар коела, кар ява, гөрләвекләр ага һ.б.)

Туган якның кайбер үсемлекләре турындагы элементар кузаллау формалаштыру. Яфрак формасы, чәчәк төсе буенча берничә бүлмә гөленең исемнәре белән таныштыру. Үсемлеккә үсү өчен җир, су, һаваның кирәк булуын аңлату.

Тышкы кыяфәтләре һәм тәмнәренә карап, кайбер яшелчә һәм җиләк-җимешләрне тану күнекмәләре формалаштыру.

Йорт хайваннары һәм аларның балалары хәрәкәт итү һәм туклану үзенчәлекләре белән таныштыруны дәвам итү. Кыргый хайваннар турында башлангыч төшенчәләр бирү. Кайбер бөҗәкләр белән таныштыру.

Суның, комның, карның характерлы үзенчәлекләре белән таныштыру.

Тере һәм тере булмаган табигать арасында булган бәйләнешләрне ачыклау.

Табигатькә сак караш тәрбияләү, аның матурлыгына соклану.

“Коммуникация” белем бирү өлкәсе.

Сөйләм үстерү мохите.

Таныш өлкән кешеләр һәм үз яшьтәшләре белән төрле йомышлар кушу аша аралашырга ярдәм итү.

Төркем бүлмәсенә кергән кешеләргә мөрәҗәгать итәргә өйрәтү.

Тормыш-көнкүрештә, уеннар вакытында бердәм гамәлләр башкарырга, бер-берләре белән элемтәләрен көйләргә ярдәм итү.

Тирә-юньдәге предметлар, күренешләр турында белемнәрен, күзаллауларын киңәйтү максатыннан, балаларга мөстәкыйль карау өчен төрле рәсемле китаплар, уенчыклар, реклама буклетлары тәкъдим итү.

Тәрбияченең балаларга аңлаешлы, кызыклы вакыйгалар, хайваннарның шуклыклыры, саф һавада кызыклы уеннар турында сөйләүләрен тыңларга күнектерү.Көндәлек тормышта,уен вакытында башкаларга карата ягымлы мөгалләмә булдыру.Сөйләшү чаралары ярдәмендә бәхәсле сорауларны,конфликтларны уңай хәл итәргә өйрәтү.

Сүз байлыгын үстерү.

Әйләнә-тирә турындагы белемнәре арту нәтиҗәсендә сүзлек запасын арттыру һәм активлаштыру.

Өс, баш, аяк киемнең, савыт-саба, йорт җиһазлары, транспорт төрләренең исемнәренә, аларның кулланышына аныклык кертү.

Әйберләрнең өлеш-кисәкләрнең, сыйфатларын, кайбер материалларны һәм аларга хас булган сыйфатларны, кайда урнашуларын әйтә белергә өйрәтү. Кулланышлары охшаш булган әйберләр арасындагы аерманы күрә , аңлый белергә өйрәтү. Тәүлекләрнең өлешләрен әйтә белү, тышкы күренешләренә карап йорт хайваннары һәм аларның балаларын, яшелчә һәм җиләк-җимешләрне аеру.

Исемнәрне сыйфатлар белән бәйләргә өйрәтү;мәгънәдәш сүзләр,капма-каршы мәгънәле сүзләр куллану күнекмәләре бирү.

Авазларны дөрес әйтә белү.

Авазларны дөрес,ачык итеп әйтергә,сүзләрне үз мәгънәсендә кулланырга өйрәтү эшен дәвам итү. Әйтелеше һәм яңгырашы буенча охшаш тартык авазларны ишетеп аера һәм ачык итеп әйтә белү күнекмәләре бирү: с-з,с-ц,ш-ж,ч-ц,с-ш, ж-з,л-р.

Фонематик ишетү сәләтен үстерү.Сүздә авзның урынын билгеләргә өйрәтү.Сәнгатьле сөйләм өстендә эшләү.

Сөйләм органнарын хәрәкәтләндереп, сөйләмне ишетү һәм кабул итү сәләтен үстерү, авазларның дөрес әйтелешен ачыклау. Сүзләрне һәм кыска фразаларны ачык, аңлаешлы итеп әйтергә өйрәтү.

Сөйләмнең грамматик төзелеше.

Исемнәрне сыйфатлар белән яраштырырга, килеш, тартым, сан белән төрләнлерергә өйрәтү; исемнәрне бәйлекләр белән куллану. Сөйләмдз исемнәрне берлек һәм күплек саннарда кулланырга өйрәтүне дәвам итү. Исемнәрнең килеш белән төрләнешен ныгыту. Яңа сүзләр ясый белү осталыкларын кабул итү. Гади җөмләләрдән сыйфат, тәмамлык, хәлләр кулланып, катлаулырак җөмләләр иөзергә ярдәм итү, тиңдәш кисәкле җөмләләр төзү.

Тамырдаш сүзләр ясау күнекмәләре бирү:бал-баллы-балсыз,аш-аша-ашлык,эш-эшчән-эшсез һ.б.

Берлек сандагы сүзләрне күплек формасына әйләндерә белергә өйрәтү эшен дәвам итү;боерык фигыль ясый белү сыйфатларның чагыштыру дәрәҗәсен төзү күнекмәләре булдыру.Туры һәм кыек сөйләмне кулланырга өйрәтү эшен камилләштерү.

Бәйләнешле сөйләм.

Балаларның диалогик һәм монологик сөйләмен үстерү юнәлешендә эшләү:иптәшләре белән үзара тыныч,ягымлы итеп сөйләшә белергә,башкалар сөйләгәнне игътибар белән тыңларга өйрәтү.

Күләме зур булмаган әдәби әсәрләрне тәрбияче сорауларыннан башка,бәйләнешле,эзлекле һәм сәнгатьле итеп сөйләү күнекмәләре бирү.Персонажларны кичерешләренә бәйле рәвештә,интонацияне үзгәртеп,кирәкле урында пауза ясап сөйләргә өйрәтү.

Предметлар, рәсемнәр караганда, тере объектларны, төзелеш эшләрен күзәткәндә, мультфильмнар караганнан соң әңгәмәләргә тарту. Педагог белән кара-каршы сөйләшергә өйрәтү(диалог).

Үзе күргән вакыйгалар турында фикерләрен өлкәннәр белән уртаклашасы килү теләге булдыру.

Гаиләдә, төркем бүлмәсендә өлкәннәргә, иптәшләренә “рәхмәт”, “исәнмесез”, “сау булыгыз”, “тыныч йокы” кебек сүзләр әйтү зарурлыгын төшендерү. Бер-берсе белән яхшы мөнәсәбәттә булырга ярдәм итү. Таныш әкиятләрне сәхнәләштерүдә катнашасы килү теләге тудыру.

“Матур әдәбият белән таныштыру” өлкәсе.

Мәктәпкә әзерлек төркеме өчен программада күрсәтелгән, балалар яраткан таныш әдәби әсәрләр уку.

Яңа әкиятләр, хикәяләр, шигырләр тыңларга өйрәтү, әсәрнең эчтәлеген аңлый, вакыйгаларның барышын сиземли һәм андагы геройларның хәлләренә керә белү сыйфатлары тәрбияләү. Укылган әсәрләрнең ошаган, яраткантөлешләрен кабатлап сөйләү. Тәрбияче ярдәмендә зур булмаган халык әкиятләрен сәхнәләштереп уйнау. Кечкенә күләмле шигырьләр, такмакларны яттан өйрәнү.

Китаплар белән таныштыру эшне дәвам итү.Балаларның игътибарын китапларның бизәлешенә,иллюстрацияләренә юнәлтү.Үзең яраткан китапларың турында башкаларга сөйли белергә өйрәтү.

<u>"Нәфис-нәфасәти үсеш" юнәлеше.</u>

Сәнгать белән танышу.

Балаларны сынлы сәнгать әсәрләрен кабул итәргә, аларны әйләнә-тирә чынбарлыгыннан аерып ала белергә әзерләү. Сәнгатьнең төрле төрләрендәге сәнгати чаралар (төс, аваз, форма, хәрәкәт, ишарәләр) белән таныштыру, төрле сәнгать төрләрен сәнгать образы аша аерырга өйрәтү.

Балаларны беренче тапкыр курчак театрына, балалар эшләре, курчаклар күргәзмәсенә барырга хәзерләү. Халык җәүһәрләренә һәм профессиональ сәнгать әсәрләренә, әдәбиятка, музыкаль әсәрләрне тыңлау һәм башкаруга кызыксыну тәрбияләү. Табигатьтә сезонлы үзгәрешләрнең, әйләнә-тирәдәге предметларның(төсе,формасы, зурлыгы: өй, палас, савыт-саба) матурлыгын күрә белергә өйрәтү.

Балаларны "халык сәнгате","халык сәнгатенең төрләре һәм жанрлары" төшенчәләре белән таныштыру.Фольклор бәйрәмнәрдә катнашуга теләк уяту.

Нәфасәти үсеш мохите.

Балаларда төркемнең җиһазланышы һәм бизәлешенә (матур, уңайлы йорт җиһазлары, яңа уенчыклар, китап почмагында тәртипләп тезеп куелган төсле рәсемле китаплар) шатлык хисләре уяту. Үзләренә уңайлы һәм матур булсын өчен төркемдә чисталык һәм тәртип булдыруга омтылыш тәрбияләү.

Балаларның участоктагы уен һәм шөгыльләр өчен җиһаз белән таныштыру, аларның уңайлы, төрле төсле булуларын азсызыклау. Игътибарларын үсемлекләргә, аларның төрлелегенә һәм матурлыгына юнәлтү.

Сурәтләү эшчәнлеге.

Нәфәсәти зиһенгә алуны үстерү, балаларның игътибарын әйләнә-тирәдәге предметларның матурлыгына юнәлтү(үсемлекләр, хайваннар),шатлык хисләре уяту.

Сурәтләү эшчәнлеге шөгыльләренә кызыксыну тудыру. Рәсемдә, әвәләүдә, кисеп ябыштыруда гади предмет һәм күренешләрне сурәтләргә өйрәтә, аларның образлы тәэсирлелеген чагылдыра белү.

Төп форманың, аның өлешләренең, төсенең матурлыгын күрә белергә өйрәтү.

Предметны куллар белән тоту, контуры буенча әле бер, әле икенче кул белән йөртеп чыгу.

Табигать объектларының, рәсемнәрнең халык уенчыкларының(Дымково, Филимоново уенчыклары, матрешкалар) балалар кием-салымнарының матурлыгын күрергә өйрәтү.

Табигать матурлыгына, сәнгать әсәрләренә(китап иллюстрацияләренә, халык һөнәрчелеге әйберләренә, көнкүреш предметлары, кием-салым) уңай эмоциональ караш тәрбияләү.
Рәсемдә, әвәләүдә, кисеп ябыштыруда шәхси, шулай ук коллектив композицияләр иҗат итәргә өйрәтү.
Халык декоратив-гамәли сәнгате(Городец,Гжель,Полхов-Майдан) белән танышуны дәвам итү,халык уенчыклары турында күзаллауларны киңәйтү.Милли декоратив-гамәли сәнгате белән таныштыру(региональ үзенчәлекләргә нигезләнеп).
Балаларда,барлык эшләрне караганнан соң,ирешелгән нәтиҗәләр белән шатлану тойгысы уяту.

Рәсем.

Баларга рәсемнәргә әйләнә-тирәдәге предметларның һәм табигатьнең матурлыгын сурәтләп бирергә тәгъдим итү(ак болытлы зәңгәрсу күк йөзе, җилдә әйләнгәләп җиргә төшүче төрле төсле яфраклар, җиргә кунучы кар бөртекләре)
Карандаш, фломастер, пумаланы, мускулларны киренкеләндермичә һәм бармакларны каты кысмыйча, дөрес итеп тотарга өйрәтү, рәсем ясаганда карандаш һәм пумала тоткан кулларның иркен хәрәкәтләнүенә ирешү. Пумаланы буяуга дөрес итеп манарга өйрәтү. Пумаланы буяулы банкага пөхтә итеп манарга, артык буяуны банка кырыена ышкып төшерергә, башка төскә манганчы, пумаланы юарга. Юылган пумаланы йомшак чүпрәк яки кәгазь салфеткага сөртеп киптерергә гадәтләндерү.
Төс исемнәре белүләрен ныгыту(кызыл, зәңгәр, яшел, сары, ак, кара), төсмерләр белән таныштыру(алсу, зәңгәрсу,соры). Сурәтләнүче предметка туры килгән төсне сайлап алырга өйрәтү.
Декоратив эшчәнлеккә тарту, Дымково бизәкләре белән тәрбияче кисеп биргән уенчык силуэтларын(кош, кәҗә, ат) һәм төрле предметларны бизәргә өйрәтү(савыт-саба, бияләйләр).
Сызык, штрих, буялыш(мазки), тимгел-тимгел тапларны ритмик рәвештә төшерергә өйрәтү(агач яфраклары коела, яңгыр ява, җиргә ап-ак кар ява, “тып-тып-тып итә эре-эре тамчылар...”)
Гади предметларны сурәтләргә, төрле юнәлештә туры сызыклар (озын, кыска) сызарга, аларны кисештерергә(тасмалар, юллар, койма, шакмаклы яулык) өйрәтү. Төрле формалы(түгәрәк,турыпочмаклы), төрле форма һәм сызыклардан торган предметларны сурәтләргә(аумас курчак,кар бабай, чеби, арба, вагон) өйрәтү.
Бер үк предмет сурәтен кабатлау юлы белән(безнең участоктагы чыршылар, аумас курчаклар, йөрергә чыккан) яки төрле предметларны, бөҗәкләрне һ.б. сурәтләп(чирәмдә конгыз һәм суалчаннар үрмәли) катлаулы булмаган сюжетлы композицияләр иҗат итү күнекмәләре формалаштыру.

Әвәләү.

Әвәләү эшчәнлегенә кызыксыну тудыру. Балчык, пластилинның, пластик массаның үзлекләре һәм әвәләү ысуллары турындагы күзаллауларын ныгыту. Балчык һәм пластилин кисәкләрен туры һәм әйләнү хәрәкәтләр белән әвәләү, турыга әвәләгәндә барлыкка килгән таякчыкны боҗра ясап тоташтыру,

шарны басып яссыландыру. Әвәләгән предметларны, башы очлы таякчык (шырпы) кулланып бизәк төшерергә, 2-3 кисәктән торган предметларны, бер-берсенә кысып ябыштыру юлы белән әвәләргә өйрәтү.
Балчык белән пөхтә эш итү күнекмәләрен ныгыту, әвәләгән предметлар һәм кисәкләрне әвәләү тактасына кую.
Балаларны берничә кисәктән торган катлаулы булмаган предметлар әвәләргә өйрәтү(аумас курчак,чеби пирамида). Балаларга әвәләнгән фигуралардан коллектив композиция төзергә тәгъдим итү(алмалар, тәлинкәдәге коймаклар, аумас курчаклар әйлән-бәйлән уйныйлар). Балаларда күмәк эшнең нәтиҗәсен күрүдән шатлану хисе уяту.

Кисеп ябыштыру.

Кисеп ябыштыру сәнгатенә тарту, бу эшчәнлеккә кызыксыну уяту.Тәрбияче тарафыннан хәзерләнгән төрле формадагы, зурлыктагы һәм төрле төстәге кисәкләрне кәгазьгә алдан таратып салырга һәм, билгеле бер тәртиптә тезеп, бала уйлаган яки тәрбияче тәгъдим иткән предметны төзергә, килеп чыккан сурәтне кәгазьгә ябыштырырга өйрәтү.
Җилем белән пөхтә эш итәргә өйрәтү: пумала белән ябыштыра торган фигураның арткы ягына юка гына итеп сылап, җилемле ягы белән кәгазь битенә салырга һәм салфетка белән нык итеп кысарга.
Балаларда үзләре тудырган сурәттән шатлык хисләре уяту. Пөхтә эш күнекмәләре формалаштыру.
Балаларны төрле формадагы кәгазьләрдә (квадрат) геометрик фигураларны һәм табигый материалларны форма һәм төсләре буенча чиратлаштырып, предметлы гына түгел, ә декоратив композицияләрдә төзәргә өйрәтү. Ритм хисен үстерү.
Ел ахырына үзләштерергә тиешле белем һәм күнекмәләр.
-Иллюстрацияләргә, халык декаратив-гамәли сәнгать әсәрләренә, уенчыкларга, табигать объектлары һәм күренешләренә уңай эмоциональ караштa булу, үзләре генә мөстәкыйль рәвештә иҗат иткән һәм коллектив эшләргә шатлану.
Рәсемдә.
-Ясый торган материалларның, программада бирелгән төсләрнеә, халык уенчыкларының исемнәрен белү һәм атау(матрешка, Дымково уенчыклары0
-Композициясе буенча катлаулы булмаган сюҗетларны, аерым предметларны сурәтләү, сурәтләнә торган предметларга туры килгән төсләрне сайлый белү, карандаш, фломастер, пумала һәм буяуларны дөрес куллана белү.
Әвәләүдә.
- Сыгылмалы материалларның (балчык, пластилин), үзлекләрен белү, алардан нинди предметлар әвәләп булуын күзаллау.
- Зур кисәктән кечкенә кисәкләрне өзеп алып, туры һәм әйләнүле хәрәкәтләр белән тәгәрәтә, төрле ысуллар кулланып, 1-3 кисәктән торган предметлар әвәли белү.

Кисепябыштыруда.

-Кисүнең төрле ысулларын,шулай ук ерткалап ябыштыру алымын кулланып,предметларны сурәтләү һәм катлаулы булмаган сюжет композицияләре иҗат итү.

- Әзер фигуралардан предмет сурәтләре китереп чыгару, төрле формадагы әзер материалларны бизәү, предметка туры китереп, төс сайлый белү, материалларны кулланганда пөхтәлек саклау.

Конструкцияләү.

Тикшерү, кызыксынуны хуплап гади күзәтүләр үткәрү. Төрле ысуллар һәм тәҗрибәләр ярдәмендә предметны тикшерү (бата-батмый).

Катлаулы булмаган төзелешләрне анализлау. Конструктив осталыкларын тормышка ашыру.

Төп төзелеш кисәкләрен аера, таный, исемен атый белүне ныгыту(кубик, пластина, кирпеч, цилиндр). Яңа төзелешләр уйлап чыгару сәләтен үстерү. Төзелештә төп кисәкләрнең төрле төсен куллана белү. Әйбәт килеп чыккан төзелешкә шатлану хисе уяту.

Кирпеч, пластиналарны буйга куеп, бер-берсенә ныгытып беркетү, бертигез аралык калдыра белүне формалаштыру.

Төзелешне ике төр ысул белән үзгәртә белүне формалаштыру: бер детальне башка белән алмаштырып яисә аны буйга, озынлыкка куеп (биек, тәбәнәк бина; кыска, озын поезд).Үзлектән уйлап чыгарып төзү осталыгын үстерү.

Бер үк объектның хурлыгы һәм конструкциясе буенча төрле корылмалар төзү күнекмәләре формалаштыру,кирәкле төзү материалларын мөстәкыйль сайларга өйрәтү.

Балаларны уйнаганнан соң төзелеш кисәкләрен чиста-пөхтә итеп җыештырып куярга күнектерү.

Ел ахырына үзләштерергә тиешле белем һәм күнекмәләр.

- Төзү материалының детальләрен белү, атау, куллана белү.
- Кирпеч һәм пластиналарны вертикаль буенча урнаштыра белү
- Корылмаларны өстәп кору яки бер детальне икенчесе белән алыштыру юлы белән үзгәртү
- Корылма өлешләрен зурлыклары буенча аеру(зур-кечкенә, озын-кыска, биек-тәбәнәк,киң-тар).

-Корылманы рәсем буенча төзү.

1.5. Комплекслы тематик план.

Мәктәпкә әзерлек төркеме.

Проект темалары	Эшчәнлек төрләре	эшчәнлек саны
1.Минем бакчам.	Балалар бакчасы буйлап сәяхәт. Рәсем карау һәм хикәя төзү. -“Балалар бакчасында.”Шигырь ятлау -М .Фәйзуллина. “Өлкән группага күчкәч.”	1 1 1
2.Мин яратам сине, Татарстан.	Әңгәмә – “Туган ил кайдан башлана?” “ Башкалабыз- Казан.” Шигырь уку- Р.Рәкыйпов. “Мин яратам сине, Татарстан.”	1 1 1
3.Яхшы сүз - җан азыгы.	Өстәл театры - “Өч кыз” татар халык әкияте. Хикәянең эчтәлеген сөйләү.-Ә.Бикчәнтәева. “Тәмле сүз.”	1 1
4.Абдулла Алиш иҗаты.	“А. Алиш- балалар язучысы.” Хикәя уку. -А.Алиш.“Каз белән аккош.”	1 1
5. Хуш киләсең, ямьле көз!	Бакча тирәли сәяхәт- “Җәйләр үтте, көзләр җитте.” Рәсем буенча хикәя төзү. - “Көзге табигать.” Шигырь ятлау -Х.Халиков. “Көз.”	1 1 1
6. Көз күчтәнәчләре.	Яшелчәләр күргәзмәсенә сәяхәт- “Көзге могҗиза.” Сәхнәләштерү -В.Хәйруллина. “Яшелчәләр бәхәсе.”Шигырь ятлау- Х.Гарданов. “Түтәлләрдә үсте яшелчә.”	1 1 1
7. Икмәк – яшәү терәге.	“Игенче хезмәте белән танышу.” Әңгәмә -“Икмәк –тормышның нигезе.” Әкият уку -“Икмәк”-төрекмән халык әкияте.	1 1 1
8. Минем гаиләм , өем, йорт җиһазлары	Үз тәҗрибәсеннән чыгып хикәя төзү. - “Безнең гаилә.”“Әби-бабайларны хөрмәтлик.” Шигырь ятлау - Ә.Бикчәнтәева. “Дәү әнием.” “Һәркемнең үз йорты бар.” Әңгәмә- “Йорт җиһазлары.” Шигырь уку- Ә.Ерикәй. “Әти йорт төзи.”	1 1 1 1 1 1
9. Табын янында.	Савыт-саба кибетенә сәяхәт. Чагыштырма хикәя төзү- “Чәйнек белән самавыр.” Әңгәмә.- “Мин кунак яратам.” Хикәя сөйләү.- “Тәлинкәнең төбе нинди.”	1 1 1 1
10. Киемнәр дә безне бизиләр.	Кием – салым кибетенә сәяхәт. Әңгәмә.- “Милли киемнәр.”	1 1

11. Саулык – зур байлык.	“Су, һава һәм кояш-безнең белән гел юлдаш!” Сәхнәләштерү.- “А.Алиш. “Куян кызы” әкияте. Шигырь ятлау. -Ә.Ерикәй. “Чисталык сөябез.”	1 1 1
12. Исеменә күрә-җисеме	Әңгәмә. -“Исемең матур, кемнәр куйган.” “Без дә хокуклы.”	1 1
13. Салкын кыш.Кышкы уеннар.	Әңгәмә - “Без суыктан курыкмыйбыз.” Тәҗрибә – “Бер хәлнең икенче хәлгә күчүе.” Рәсем буенча хикәя төзү. -“Кышкы уеннар.” Хикәя уку- К.Ушинский. “Кыш әбинең шуклыгы.”	1 1 1 1
14. Бездә кышлаучы кошлар.	Балалар бакчасы тирәли экскурсия -“Җимнәр сибәм кошларга.” Рәсем карау- “Кошлар килгән җимлеккә.” Шигырь ятлау.-Д.Гарифуллин. “Песнәк.” яки Шигырь уку.- Г.Лотфи.”Балалар ярдәм итә.”	1 1 1
15. Кыргый хайваннар.	Төркемдә уен оештыру.- “Зоопаркка сәяхәт.” Рәсем буенча хикәя төзү. -“Куяннар.” Әкият уку,сәхнәләштерү.- “Төлке белән бүре.” Татар халык әкияте.Әкият уку. - “Бүре аларны нигә ашаган.” Болгар халык әкияте	1 1 1 1
16. Йорт хайваннары һәм кошлары.	Үз тәҗрибәсеннән чыгып хикәя төзү.- “Ишегалдында.” Рәсем карау. -“Песи һәм песи балалары.” Хикәянең эчтәлеген дәвам итеп сөйләү.- Г.Мөхәммәтшин.”Ак песи.”	1 1 1
17. Транспорт.	“Җир өсте, һава, су транспорты.” Чагыштырып тасвирлау хикәясе төзү. - “Йөк машинасы һәм җиңел машина.” Хикәя уку. - И. Дәүләтшин. “Алпамыш шәһәргә килде.”	1 1 1
18. Юл йөрү кагыйдәләре.	“Машина йөртүче һәм җәяүлене кисәтүче куркынычсызлык билгеләре.” Әңгәмә - “Велосипед- минем дустым.” Шигырь ятлау. - Ш.Галиев. “Светофорның өч күзе.”	1 1 1
19. Хезмәт төбе – хәзинә.	Төзелеш булган җиргә сәяхәт яки рәсем карау. “Хезмәткә хөрмәт.” Әңгәмә. - “Кем булырга.” Хикәя уку.- К.Ушинский. “Иртәнге нурлар.”	1 1 1
20. Кунак булсаң-тыйнак бул!	Әңгәмә.- “Сүз эчендә энҗе бар.” Шигырь уку.- В.Хәйруллина. “Табын кагыйдәләре.”	1 1
21.Рәсәй –зур дәүләт	“Татарча да яхшы бел, русча да яхшы бел...” Әңгәмә. – “Теле барның-иле бар.”	1 1

22. Батырлыкта – матурлык.	“Җирне, күкне һәм диңгезне саклаучылар.” Шигырь уку. - Җ.Дәрзаман. “Солдат булдым.”	1 1
23. Заманча экиятләр.	“Винни - пух кунакка бара”-минем яраткан мультфильмым.”	1
24. Кояш гомере телим мин, әнием сиңа!	Әңгәмә.- “Әни кирәк.” Шигырь ятлау.-Н.Гайсин. “Әни гөлләре”.	1 1
25. Без язны яратабыз.	Балалар бакчасы тирәли максатчыл күзәтү. Рәсем буенча хикәя төзү.- “Яз.” Татар халык иҗаты аша язны тасвирлау. Шигырь ятлау.- М.Мазунов. “Яз килә.” Тәҗрибә үткәрү.- “Суган утырту”	1 1 1 1 1
26. Безнең канатлы дусларыбыз.	Терәк сораулар буенча рәсемгә карап чагыштырма хикәя төзү. “Сыерчык белән карга, яз килүгә шатлана.” Уен - викторина. “Кошлар - безнең дусларыбыз!” Шигырь уку- Г.Тукай. “Карлыгач.”	1 1 1
27. Хәрәкәттә-бәрәкәт.	“Минем яраткан спорт төре.” Шигырь уку. - В.Хайруллина. “Туплар.”	1 1
28. Су яшәү чыганагы.	Әңгәмә. - “Яңгыркаем яу, яу!” Тәҗрибә.- “Суның үзенчәлекләре.”	1 1
29. Уттан саклан!	Әңгәмә.- “Янгын куркынычсызлыгы!” Шигырь уку.- Г.Гыйльманов. “Ярый әле.”	1 1
30. Бүлмә гөлләре.	“Хуш исле нәфис гөлләр. “ Тәҗрибә. - “Кояш, су һәм һаваның үсемлекләр өчен әһәмияте.”	1 1
31. Галәм киңлекләре	Уен “Планетарийга сәяхәт.”	1
32. Г. Тукай иҗаты.	“Г.Тукайның тормышы һәм иҗаты.” Сәхнәләштерү.-Г.Тукай. “Бала белән күбәләк.” Шигырь ятлау.- З.Туфайлова. “Тукай абый.”	1 1 1
33 Урман-җиребезнең матурлыгы, байлыгы.	Урман почмагына экскурсия. “Камканы күзәтү.” “Кызыл китап нәрсә ул?” Әкият эчтәлеген сөйләү.- Ф.Зариф. “Татлы җәй.”	1 1 1 1
34. Җиңү алып килде	Сугыш ветераннары белән очрашу. “Бөек җиңү.” Шигырь уку.- Э. Шарифуллина. “Минем бабай.”	1 1

май.		
35. Чәчәкләр – тормыш яме.	Уен-викторина.- “Чәчәкләр - тормыш яме.”	1
36. Алдакчы, саран булма.	Хикәя уку.-Н.Фәттах. “Велосипедлы Мөнир.”	1
37.	Хуш киләсең, ямьле җәй!	1

Комплекслы- тематик план.

№ п/п	Проектның темасы, программа эчтәлеге(максаты, бурычлары)	Үткәрү вакыты	Проектның эшчәнлеге	Белем бирү өлкәсе	Җаваплы кешеләр
	1.Тема: Белем көне Максат: балаларда мәктәпкә карата уңай караш тәрбияләү Бурычлар: -Укытучы хезмәтенә ихтирамлылык тәрбияләү; -Балаларның уйлау фикерләү сәләтләрен үстерү; -Балаларны танып белү эшчәнлегенә өйрәтү.	29 август 4 сентябрь	1. Әти-әниләр белән берлектә мәктәпкә белем көненә бару. 2. "Мәктәп" турында әңгәмә. 3. "Табышмаклар иленэ сәяхәт." 4. "Мәктәп" турында җырлар. 5. Бәйрәм букетлары. 6. "Белем көнен" тасвирлау(күмәк эш). 7. Группада "белем көне" бәйрәме.	Танып белү эшчәнлеге, музыка аралашу Танып белү эшчәнлеге, физ-ра аралашу Танып белү эшчәнлеге, физ - ра,аралашу Танып белү эшчәнлеге, музыка аралашу Танып белү эшчәнлеге, хезмәт куркынычсызлык кагыйдәләре, аралашу Танып белү эшчәнлеге, музыка, аралашу, нәф. сән. Танып белу эшчэнлеге, музыка,аралашу.	Тәрбия-челәр, музыка җитәкчесе Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр, музыка җитәкчесе Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр

2	2. Тема: Табигатьтә көз. Максат: Ел әйләнәсендә табигатьтә була торган үзгәрешләр турында балаларның күзаллауларын киңәйтү. Бурычлар: ● Табигатькә сакчыл караш тәрбияләү. ● Балаларның бәйләнешле сөйләм телен, игътибарларын үстерү. ●Көзге табигатьнең матурлыгын күрә белү теләген уяту	5 сентябрь 23сентябрь	1. “Көз” атналыгын залда ачып җибәру. 2. “Көз” темасына рәсемнәр ясау(әти-әниләр белән берлектә). 3. Әти-әнилэр белән берлектә шигырьләр өйрәнү. 4. Тәҗрибә участогына экскурсия. 5. Көзге яфракларны ябыштыру. 6.”Көз”турында табышмаклар, сынамышлар(әти-әниләр белән берлектә) 7. “Көз” турында экиятләр (ТРИЗ методы буенча) 8.” Көзге” табигатькә экскурсия. 9.“Миләш тәлгәшләре”әвәләү. 10. “Көзге букет өчен ваза”кисеп ябыштыру 11. “Көзге уңыш” бәйрәме (әти-әниләр белән берлектә). 12. “Серле яфраклар” әти-әниләр белән күмәк эш (альбомга яфраклар туплау) 13. Әти-әниләр һәм балалар белән берлектә ясалган рәсем кургәзмәсе “Көзге байлык”. 14. “Көзге бакча” балаларның кумэк эше(кисеп ябыштыру) 15. “Салатлар көне” (ярминкә оештыру). 16. Бакчабызда ускән иң зур яшелчә (әти-әниләр белән эш). 17.Куңел ачу “Көзге яшелчәләр”.	Танып белү эшчәнлеге, музыка, соц-ия Танып белү эшчәнлеге, физ-ра,аралашу Танып белү эшчәнлеге,аралашу,физ-ра Танып белү эшчәнлеге, музыка,аралашу. Танып белү эшчәнлеге,аралашу Танып белү эшчәнлеге, нәф.сәнгать,аралашу Танып белү эшчәнлеге, нәф.сәнгать,аралашу	Тәрбиячеләр музыка җитәкчесе Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр, музыка җитәкчесе Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр

3	Тема:Тема: Яраткан уенчыкларыбыз. Максат:Балаларнын яраткан уенчыклары турында сөйләргә өйрәтү, уенчыклар темасына алган белемнәрне системалаштыру. Бурычлар: ● Балаларда игьтибарлылык тәрбияләү. ● Балаларның сөйләмен, мөстәкыйль фикерләү сәләтен үстерү. ● Уенчыклар почмагын тәртипләп тотарга өйрәтү	2 5сентябрь 30 сентябрь	1. Түгәрәк өстәл артында проект белән таныштыру. Катнашалар: әти-әниләр, бакча хезмәткәрләре, музыка җитәкчесе 2. Рус телендә уенчыклар турында сөйләшү. 3. “Куянкай” әвәләү 4. “Яраткан уечыкларым” (әти-әниләр белән берлектә эш). 5. Картина буенча эш. 6. “Уечыклар” (әти-әниләр белән берлектә эш,кисеп-ябыштыру) 7. “Йомшак уечыгым” группада бәйрәм.	Танып белү эшчәнлеге, музыка,аралашу, соц-ция Танып белү эшчәнлеге, матур әдәбият уку,аралашу,физ-ра Танып белү эшчәнлеге,аралашу,физ-ра Танып белү эшчәнлеге, музыка,аралашу Танып белү эшчәнлеге, хезмәт куркынычсызлык кагыйдәләре,аралашу Танып белү эшчәнлеге, музыка нәфасәти сәнгәть,аралашу. Танып белү эшчәнлеге, аралашу,нәфәсәти сәнгәть Танып белү эшчәнлеге, физ-ра,аралашу Танып белү эшчәнлеге, музыка нәфис сәнгат Танып белү эшчәнлеге, хезмәт куркынычсызлык кагыйдәләре,аралашу Танып белү буенча эшчәнлек,нәфасәти сәнгәть,аралашу Танып белү эшчәнлеге,аралашу, нәфасәти сәнгәть Танып белү эшчәнлеге,аралашу,физ-ра	Тәрбиячеләр, музыка җитәкчесе Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр, музыка җитәкчесе Тәрбиячеләр, музыка җитәкчесе Тәрбиячеләр

4	Тема: Янгын куркынычсызлыгын,фаҗигане булдырмый калдырыйк. Максат: Балаларның янгын куркынычсызлыгы,янгынның нәрсәдән барлыкка килүе турында аңлату. Бурычлар: ● Балаларда фаҗиганең нәрсәдән барлыкка күлуен(шырпыдан, тәмәке төпчегеннән) аларга карата сак караш тәрбияләү. ● Балаларның уйлау, фикерләү сәләтен устерү. ● Битараф булмаска,игьти барлы булырга өйрәтүКүчмә кошлар	30 сентябрь-16 октябрь	1. “Янгын куркынычсызлыгы турында” әңгәмә. 2. Балалар белән янгын бүлегенә экскурсиягә бару. 3. “Янгын куркынычсызлыгы” темасына әти-әниләр белән берлектә шигырьләр өйрәнү. 4. “Янгын куркынычсызлыгы”темасына кисеп ябыштыру. 5. Группада эвакуация юлыннан төшеп-менәргә өйрәтү. 6. Әти-әниләр белән берлектә янгын куркынычсызлыгы темасына район конкурсында катнашу. 7. Янгыга карата пропаганда һәм янгыннан саклану чараларына өйрәтү. 8. “Мин иң кыю” викторина. 9.” Әкиятләр илендә”. 10. “Зирәкләр илендә” 11. “Явыз күмер” кичэсе(әти-әниләр белән берлектә театральлэшкән тамаша).	Танып белү эшчәнлеге, музыка, соц-ия Танып белү эшчәнлеге, физ-ра,аралашу,куркынычсызлык кагыйдәләре Танып белү эшчәнлеге , нәфасәти сәнгәть,аралашу Танып белү эшчәнлеге,аралашу, нәфасәти сәнгәти Танып белү эшчәнлеге,аралашу, нәфсәти сәнгәть,аралашу	Тәрбиячеләр, музыка җитәкчесе Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр
5	Тема: Гүзәл Татарстаным. Максат: Балаларга	17 - 31 октябрь	1.” Без Татарстанда яшибез “әңгәмә. 2. Рус телендә шигырьләр өйрәнү.	Танып белү эшчәнлеге, музыка, соц-ия Танып белү	Тәрбиячеләр, музыка җитәкчесе

	Ватан, туган як турында аңлатма бирү. Бурычлар: ● Татарстанда яшәгән башка халыкның мәдәниятын хөрмәт итәргә, туган җиреңбелән горурлану хисе тәрбияләү. ● Татарстан Республикасының символикасын, табигать байлыклары турында өйрәтү. ● Туган якка,аның табигатенә мәхәббәт хисе,аңа карата сак караш үстерү		Тема: “Мой родной Татарстан”. 3. Интерактив тактада “Минем республикам Татарстан” темасына кино карау. 4.Әти-әниләр белән викторина. Тема: “Кем зирәк?”. 5. Әти-әниләр белән берлектә Татарстан символикасын рәсемгә төшерү. 6. Татар бизәкләре белән милли киемнәр бизәү(әти-әниләр белән берлектә). 7. Татарстан турында җырлар, шигырьләр өйрәну (әти-әниләр белән берлектә). 8. КВН “Беләге юан берне егар, белеме бар 1000 егар”. 9. Татарстан Республикасы символикасын кисеп ябыштыру. 10. Районнын геройлар аллеясына экскурсия. 11. “Татарстан җире – дуслык иле” бәйрәм.	эшчәнлеге,матур әдәбият уку,аралашу,физ-р Танып белү эшчәнлеге, физ-ра,аралашу, куркынычсызлыгы кагыйдәләре Танып белү эшчәнлеге,аралашу,нәфсәти сәнгәти Танып белү эшчәнлеге, куркынычсызлыгы кагыйдәләре, соц-ия Танып белү эшчәнлеге, хезмәт куркынычсызлыгы кагыйдәләре, ком-ция Танып белү эшчәнлеге, музыка,аралашу	Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр, музыка җитәкчесе

6	Тема: Җылы якка китүче кошлар. Максат: Балаларның кошлар турында белемнәрен гомумиләштерү, системалаштыру. Бурычлар: ● Кошларга карата сак караш, шәфкатҗлелек тәрбияләү. ● Балаларның уй-фикер сәләтләрен үстерү. ● Күчмә кошларны танып, исемнәрен дөрес итеп әйтергә өйрәтү.	1 ноябрь 14 ноябрь	1.1. Күчмә кошлар турында әңгәмә. 2. “Кошлар” сюжетлы-рольле уеннар. 3. Кошлар турында табышмаклар (әти-әниләр белән берлектә). 4. “Күчмә кошлар” рәсем ясау. 5. “Кошлар- безнең дусларыбыз” аппликация (әти-әниләр белән берлектә). 6. Күчмә кошлар турында шигырьләр. 7. Бакчада “Сөмбелә бәйрәме”.	Танып белү эшчәнлеге, музыка, соц-ия Танып белү эшчәнлеге, физ-ра,аралашу Танып белү эшчәнлеге, матур әдәбият уку,аралашу, физ-ра. Танып белү эшчәнлеге, музыка,аралашу куркынычсызлыгы кагыйдәләре Танып белү эшчәнлеге, хезмәт,нәфсәти сәнгәти Танып белү эшчәнлеге, музыка, социлизация, аралашу	Тәрбиячеләр, музыка җитәкчесе Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр, музыка җитәкчесе Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр, музыка җитәкчесе Тәрбиячеләр
7	Тема: Гаилә-бәхет ачкычы. Максат: Бала тәрбияләүдә гаилә белән хезмәттәшлекне арттыру. Бурычлар: ● Балаларда гаилә әгъзаларына карата	14-28ноябрь	1.. “Ата-ана һәм бала”. Әти-әниләрне, бакча хезмәткәрләрен проект белән таныштыру. 2. “Гаилә бәхете” 3. “Минем гаиләмнең яраткан хайваны” (әти-әниләр белән берлектә эш). 4. “Минем гаиләм” (әти-әниләр белән	Танып белү эшчәнлеге, музыка, соц-ия Танып белү эшчәнлеге, матур әдәбият уку,аралашу,физ-ра Танып белү эшчәнлеге, матур әдәбият уку,аралашу, физ-ра	Тәрбиячеләр, музыка җитәкчесе Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр

	ихтирамлы мөнәсәбәт тәрбияләү. ● Балаларда узенең гаиләсе белән горурлану хисе үстерү. ● Гаиләнең татулыгы нәрсәгә бәйле икәнлеген өйрәтү.		берлектә рәсем конкурсы). 5. “Гаилә” турында мәкальләр. 6. Гаилә альбомы булдыру (әти-әниләр белән эш). 7. “Әти,әни,мин-спортчы гаилә” ярыш. 8. Иң күп мәкальләр белүче гаилә.	Танып белү эшчәнлеге,аралашу,нәфсәти сәнгәти Танып белү эшчәнлеге, нәфасәти сәнгәть,аралашу	Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр, музыка җитәкчесе
8	Мониторинг.	28 ноябрь-11 декабрь			
9	Тема: Тема: Кыш. Максат: Балаларга кышкы табигать турында белем бирү. Бурычлар: ● Бакчаларны кышкы табигатьнең матурлыгын күрә белү теләге	12декабрь 31 декабрь	1. “Туган ягыма кыш килде” әңгәмә. 2. “Кар патшасы” әвәләү 3. “Кыш” турында шигырьләр. 4. “Ап-ак карлар ява җир өстенә” балаларның рәсем конкурсы. 5. “ Серле кар бөртекләре” (әти-әниләр белән берлектә эш). 6. “Кыш бабайнын	Танып белү эшчәнлеге, матур әдәбият уку,аралашу Танып белү эшчәнлеге,аралашу,матур әдәбият уку Танып белү эшчәнлеге, матур әдәбият уку,аралашу,физ-ра Танып белү эшчәнлеге, музыка, нәфасәти сәнгәть,аралашу Танып белү	Тәрбиячеләр, музыка җитәкчесе Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр, музыка җитәкчесе Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр

	түрбияләү. ● Табышмаклар ярдәмендә күзаллау, фикерләү, акыл сәләтен үстерү. ● Башкалар сөйләгәнне игътибар белән тыңлый белергә, әңгәмәдә катнашырга өйрәтү.		бизәкләре” рәсем 7. “Кыш” турында сынамышлар өйрәнү (эти-әниләр белән берлектә). 8. Әкияттә кунакта (ТРИЗ методы буенча әкиятләр уйлау). 9. Кышкы табигатькә экскурсия, җимлекләр элү. 10. Чыршыга гәрәбәләр кисеп ябыштыру. 11. «Исәнме, кыш” группада бәйрәм.	эшчәнлеге,аралашу,матур әдәбият уку. Танып белү эшчәнлеге, матур әдәбият уку,аралашу Танып белү эшчәнлеге, матур әдәбият уку,аралашу	Тәрбиячеләр
10	Тема: Кышлаучы кошлар Максат: Балаларнын кошлар турында белемнәрен ныгыту,кышла учыкошларны таный һәм атый белүләренә ирешү Бурычлар: -Кошларга сакчыл караш тәрбияләү -Чагыштыру, күзәтүчәнлек, кызыксынучанлык күнекмәләрен үстерү Балаларны кошлар турында кайгыртырга, өлкәннәр ярдәмендә	10 гыйнвар-16 гыйнвар	1. Әти-әниләрне, бакча хезмәткәрләрен түгәрәк өстәл янында проект белән таныштыру. 2. “Яңа ел “турында русча шигырьләр. 3. “Яңа ел” турында татарча шигырьләр. 4. “Яңа ел” турында җырлар өйрәтү. 5. ” Яңа ел” уенчыклары күргәзмәсе (эти-әниләр белән берлектә). 6. Участокта әти-әниләр белән тау ясау. 7. “Иң гузәл группа” конкурсында катнашу. 8. Кыш бабайга хат. 9. Иң матур сын (әти-әниләр белән берлектә эш) 10. Яңа елга биюләр. 11. Яңа ел могҗизасы (бәйрәм).	Танып белү эшчәнлеге, музык,соц-я Танып белү эшчәнлеге,аралашу,физ-ра Танып белү эшчәнлеге,матур әдәбият уку,ком-ция, физ-ра Танып белү эшчәнлеге, куркынычсызлык кагыйдәләре,соц-я, физ-ра Танып белү эшчәнлеге, куркынычсызлык кагыйдәләре, музыка,аралашу Танып белү эшчәнлеге, куркынычсызлык кагыйдәләре, аралашу,хезмәт	Тәрбиячеләр, музыка җитәкчесе Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр, музыка җитәкчесе Тәрбиячеләр

	җимлекләр куярга өйрәтү				

11	Тема: Су яшәү чыганагы. Максат: Балаларны суның узенчәлекле яклары белән таныштыру. Бурычлар: ● Балаларда экологик культура, әйләнә-тирәлеккә мәхәббәт, табигатҗне саклау хисе тәрбияләү. ● Табигать аша	16января-29январь	1. “Су яшәү чыганагы” интрактив тактада слайдлар карау. 2. Судан башка кеше яши алмый (әңгәмә). 3. Су турында шигырьләр, мәкальләр өйрәнү. 4. Практик эш. 5. “Салкын чишмә” экскурсия. 6. “Су-безнең тормышыбызда” (әти-әниләр белән берлектә эш,аппликация). 7. Картина буенча	Танып белү эшчәнлеге, музыка, соц-я Танып белү эшчәнлеге,аралашу,матур әдәбият уку,физ-ра Танып белү эшчәнлеге,куркынычызлык кагыйдәләре, соц-я Танып белү эшчәнлеге, нәфасәти сәнгәть, музыка,аралашу	Тәрбиячеләр, музыка җитәкчесе Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр, музыка җитәкчесе Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр

	эстетик тәрбия бирү, танып-белү сәләтләрен үстерү. ● Балаларга суның үзенчәлекле якларын өйрәтү.		эш. 8.Үзебезнең яктагы елгаларп белән танышу. 9. “ Су- тереклек иясе”(әти-әниләр белән рәсем ясау). 10. Чишмәләр, диңгезләр, океаннар турында слайдлар карау. 11. “Йомшак су, йөгерек су!”	Танып белү эшчәнлеге, куркынычызлык кагыйдәләре, хезмәт,аралашу Танып белү эшчәнлеге,нәфасәти сәнгәть,матур әдәбият уку,аралашу	Тәрбиячеләр җитәкчесе
12	Тема:Юл әлифбасы Максат:Балаларның юл йөрү кагыйдәләре турында белемнәрен гомумиләштерү Бурычлар: -Юлда, җәмагать транспортында үз-үзеңне тоту турында белемнәр булдыру -Балаларның игътибарлы-лыкларын үстерү -Юл һәм юл хәрәкәтен көйләү турында белемнәрен тирәнәйтү	30январь 12 февраль	1.Түгәрәк өстәл артында проект белән таныштыру.Катнашалар: әти-әниләр, хезмәткәрләр, музыка җитәкчесе 2.Юл билгеләре белән таныштыру (слайдлар карау) 3.Юл йөрү кагыйдәләре буенча әкиятләр уйлау(ТРИЗ алымы белән) 4. “Йөк машинасы” рәсем 5.Балаларны юлларда һәм урамда үз-үзләрен тотышы (әңгәмә,өстәл уеннары) 6.Велосипед һәм аннан файдалану 7.Тапкырлар һәм зирәкләр юл йөрү	Танып белү эшчәнлеге, музыка, соц-я Танып белү эшчәнлеге, куркынычызлык кагыйдәләре, аралашу Танып белү эшчәнлеге,аралашу,физ-ра Танып белү эшчәнлеге, нәфасәти сәнгәть,хезмәт,аралашу Танып белү эшчәнлеге, матур әдәбият уку,аралашу	Тәрбиячеләр, музыка җитәкчесе Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр

			кагыйдәләре буенча КВН(әти-әниләр белән берлектә) 8.”Минем гаиләмнең яраткан транспорт төре”рәсем күргәзмәсе(әти-әниләр белән берлектә) 9. Юл йөрү кагыйдәләре буенча шигырьләр конкурсы 10.Балтачнын үзәк урамы буенча экскурсия 11.”Юлда булсан бул өлгер,юл кагыйдәсен нык бел”ЮХИДИ хезмәткәрләре белән берлектә бәйрәм	Танып белү эшчәнлеге,аралашу Танып белү эшчәнлеге, соц-я, музыка Танып белү эшчәнлеге, нәфасәти сәнгәть, куркынычызлык кагыйдәләре, аралашу Танып белү эшчәнлеге, матур әдәбият уку,аралашу Танып белү эшчәнлеге, куркынычызлык кагыйдәләре, коммуникация, соц-я	Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр, музыка җитәкчесе
13	Тема:Ватанны саклаучылар көне Максат:Балаларның Ватанны саклаучылар турындагы күзаллауларын киңәйтү Бурычлар: -Ватанны саклау теләген уяту,әтиләре-абыйлары белән горурлану хисе тәрбияләү -Баланын бәйләнешле телен үстерү -Яңа очраган	13 февраль 26 февраль	1.Түгәрәк өстәл артында проект белән таныштыру.Катнашалар: әти-әниләр, хезмәткәрләр, музыка җитәкчесе 2.Ватан турында шигырьләр өйрәнү 3.Төрле гаскәрләр турында слайдлар карау 4.”Әтиемнен һөнәре”әңгәмә 5.”Әтием солдат булган”-газета чыгару(әти-әниләр белән берлектә) 6.” Посттагы солдат”рәсем	Танып белү эшчәнлеге, музыка, соц-я Танып белү эшчәнлеге, матур әдәбият уку,аралашу,физ-ра Танып белү эшчәнлеге, музыка,аралашу, куркынычызлык кагыйдәләре Танып белү эшчәнлеге, матур әдәбият уку,аралашу, физ-ра	Тәрбиячеләр, музыка җитәкчесе Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр, музыка җитәкчесе Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр, музыка җитәкчесе

	сүзләрнен мәгьнәләрен аңлату,сүзлек запасын баету		7.”Алтын куллы әтием”күргәзмә 8.Әтиләргә бәйрәм открыткасы ясару(кисеп ябыштыру) 9.Бәйрәмнәргә җырлар 10.”Ягез әле егетләр”КВН 11.Әтиләр бәйрәме	Танып белү эшчәнлеге, нәфасәти сәнгәть,хезмәт Танып белү эшчәнлеге, нәфасәти сәнгәть, музыка,аралашу Танып белү эшчәнлеге, нәфасәти сәнгәть,хезмәт, куркынычызлык кагыйдәләре Танып белү эшчәнлеге,нәфасәти сәнгәть,куркынычызлык кагыйдәләре,хезмәт Танып белү эшчәнлеге,музыка,аралашу Танып белү эшчәнлеге,музыка, куркынычызлык кагыйдәләре Танып белү эшчәнлеге,музыка,куркынычызлык кагыйдәләре,соц-я	Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр, музыка җитәкчесе Тәрбиячеләр, музыка җитәкчесе Тәрбиячеләр, музыка җитәкчесе
14	Тема: 8 март халыкара хатын-кызлар көне Максат:Балаларның 8 март	27 фев-раль	1.Түгәрәк өстәл артында проект белән таныштыру.Катнашалар: әти-әниләр,	Танып белү эшчәнлеге,музыка,соц-я Танып белү	Тәрбиячеләр, музыка җитәкчесе Тәрбиячеләр

	халыкара хатын-кызлар көне турындагы белемнәрен гомумиләштерү Бурычлар: -Әбиләргә,әни-ләргә,кызларга игьтибарлы мөнәсәбәт тәрбияләү -Эзлекле һәм сәнгатьи итеп сөйләү күнекмәләрен үстерү -Аналарны изге,кадерле.бер дәнбер кеше булуын төшендһрү, балаларда бәйрәм рухы булдыру	11 март	хезмәткәрләр, музыка җитәкчесе 2.Әниләр,кызлар турында шигырьләр 3.”Минем кадерле әнием” балаларның рәсем күргәзмәсе 4.”Өч кыз”экиятен сәхнәләштерү (тәрбиячеләр беләнбергә) 5.Әбиләр турында шигырьләр 6.Кызларга бәйрәмгә бүләк ясау(кисеп ябыштыру) 7.”Әнием пешергән тәмле ризыклар” ярминкә 8.Әниләргә бүләк 9.“Кувшин” әниемә бүләк әвәләү 10.Бәйрәмгә җырлар 11.”Мәрхәмәтле газиз әнием”бәйрәм	эшчәнлеге,матур әдәбият уку,аралашу,физ-ра Танып белү эшчәнлеге,нәфасәти сәнгәть,музыка,аралашу Танып белү эшчәнлеге,музыка,аралашу Танып белү эшчәнлеге,матур әдәбият уку,аралашу Танып белү эшчәнлеге,нәфасәти сәнгәть,куркынычызлык кагыйдәләре,хезмәт.Танып белү эшчәнлеге,музыка,хезмәт,куркынычызлык кагыйдәләре Танып белү эшчәнлеге,нәфасәти сәнгәть,куркынычызлык кагыйдәләре,хезмәт.	Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр, музыка җитәкчесе Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр, музыка җитәкчесе Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр, музыка җитәкчесе Тәрбиячеләр, музыка җитәкчесе
15	Тема:”Яз җитте” Максат:Балаларнын язгы табигать куренешләре белән таныштыру,аларны куреп сойләп бирә белергә	12-25март	1.Түгәрәк өстәл артында проект белән таныштыру.Катнашалар: әти-әниләр, хезмәткәрләр, музыка җитәкчесе 2.”Туган ягыма яз килде”	Танып белү эшчәнлеге,музыка, соц-я Танып белү эшчәнлеге,аралашу,матур әдәбият уку,физ-ра	Тәрбиячеләр, музыка җитәкчесе Тәрбиячеләр

	өйрәтү Бурычлар: -Туган ягыбызда була торган язгы табигать куренешләренә соклану хисләре тәрбияләү -Балаларнын күзаллау, фикерләү,акыл сәләтен үстерү -Уеннар аша балаларны язгы табигать күренеше белән таныштыру		әнгәмә 3.Язгы сынамышлар 4.Язга багышланган җырлар 5.”Умырзая чәчәк”(кумәк кисеп ябыштыру, эти-әниләр белән берлектә) 6.”Язгы әкиятләр” ТРИЗ алымы белән 7.Яз турында шигырьләр 8.Язгы табигатькә экскурсия 9.”Ямьле яз”темасына рәсем кургәзмәсе эти-әниләр белән берлектә 10.”Нәүрүз”Бәйрәменә багышланган ярминкә 11.Саф һавада “Нәүрүз” бәйрәме эти-әниләр белән берлектә 12.”Язгы келәм”кисеп ябыштыру	Танып белү эшчәнлеге, аралашу,матур әдәбият уку,физ-ра Танып белү эшчәнлеге, музыка, аралашу Танып белү эшчәнлеге, куркынычызлык кагыйдәләре, нәфасәти сәнгәть,хезмәт Танып белү эшчәнлеге, аралашу Танып белү эшчәнлеге, матур әдәбият уку, аралашу Танып белү эшчәнлеге, куркынычызлык кагыйдәләре, соц-я,физ-ра Танып белү эшчәнлеге, нәфасәти сәнгәть,аралашу,хезмәт Танып белү эшчәнлеге, куркынычызлык кагыйдәләре, музыка Танып белү эшчәнлеге,музыка,аралашу Танып белү	Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр, музыка җитәкчесе Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр, музыка җитәкчесе Тәрбиячеләр, музыка җитәкчесе Тәрбиячеләр

				эшчәнлеге, нәфасәти сәнгәть,аралашу	
26 март-1 апрель мониторинг					
16	Тема:Исәнмесез кошлар Максат:Балаларга кошлар турында белешмә бирү, тышкы билгеләренә карап таныргa өйрәтү, кешеләр алар турында ничек кайгыртуын күзаллый беләне формалаштыру Бурычлар: -Балаларда кошларга,барлык терелек ияләренә карата мәрхәмәтлелек,кайгыртучанлылык хисләре тәрбияләү -Кошларны тасвирлап кечкенә хикәя төзеп сөйли белү кунекмәләрен үстерү -Җылы яктан кайтучы кошларның исемнәрен дөрес итеп әйтергә өйрәтү. сүзлек запасын баету һәм кулланышка кертү	2 апрель 15апрель	1.Түгәрәк өстәл артында проект белән таныштыру. Катнашалар: әти-әниләр, хезмәткәрләр, музыка җитәкчесе 2.Күчмә кошлар турында слайдлар карау 3.Дидактик уеннар 4.”Күчмә кошлар” әти-әниләр белән берлектә рәсем күргәзмәсе 5.Оригами белән кошлар ясау 6. ”Күчмә кошлар”альбомы ясау 7.”Кем зирәк әйт тизерәк”табыш-маклар көне 8.Кошлар турында шигырьләр конкурсы 9.Кошлар безнең дусларыбыз(ТРИЗ алымы белән экият) 10.Кошлар безнең дусларыбыз кисеп-ябыштыру 11.”Карга боткасы”бәйрәме	Танып белү эшчәнлеге,музыка, соц-я Танып белү эшчәнлеге, куркынычызлык кагыйдәләре, музыка,аралашу Танып белү эшчәнлеге,аралашу,физ-ра Танып белү эшчәнлеге, нәфасәти сәнгәть, музыка,аралашу Танып белү эшчәнлеге,аралашу, нәфасәти сәнгәть,хезмәт Танып белү эшчәнлеге, нәфасәти сәнгәть, хезмәт,аралашу. Танып белү эшчәнлеге,матур әдәбият уку, аралашу Танып белү	Тәрбиячеләр, музыка җитәкчесе Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр, музыка җитәкчесе Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр

				эшчәнлеге,матур әдәбият уку, аралашу Танып белү эшчәнлеге,аралашу,физ-ра	Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр, музыка җитәкчесе
17	Тема: Тукай яши безнең күңелләрдә Максат:Балаларны Г.Тукайның иҗаты һәм тормышы белән таныштыру әдәби әсәрләрне тыңлый һәм сөйләргә белүләренә ирешү Бурычлар: -Шагыйрьнең иҗатына ихтирам хисләре тәрбияләү -Г.Тукайның шигырен укып аның төп идеясын аңларга,мөстә-кыйль һәм шигырьгә бәйле рәвештә үз фикерләрен әйтә белергә өйрәтү -Балаларның сөйләм телен,фикерләү сәләтен,танып белү активлыгын үстерү	16 апрель 29апрель	1. Проект белән түгәрәк өстәл артында танышу. Катнашалар: әти-әниләр, музыка җитәкчесе, балалар. 2. “Тукайни искә алып...”балаларны Г.Тукайның тормыш юлы белән таныштыру (слайдлар ярдәмендә). 3. “Син шагыйрьләр солтаны” балаларны Г. Тукайның иҗаты белән таныштыру (слайдлар ярдәмендә). 4. Г. Тукайның “Су анасы” әкиятенә иллюстрацияләр (әти-әниләр белән бергә). 5. “Бала белән күбәләк” штгыренә кумәк эш (кисеп-ябыштыру). 6. Туган телем – Тукай теле. “И туган тел,и матур тел” җыры. 7. Тукай әкиятләре	Танып белү эшчәнлеге, музыка, соц-я Танып белү эшчәнлеге, куркынычызлык кагыйдәләре, аралашу,физ-ра Танып белү эшчәнлеге Танып-белү эшчәнлеге, аралашу,физ-ра. Танып-белү эшчәнлеге, аралашу,музыка, нәфәсәти сәнгать. Танып-белү эшчәнлеге, аралашу,матур әдәбият уку. Танып-белү эшчәнлеге, аралашу,нәфәсәти сәнгать, куркынычсызлык кагыйдәсе.	Тәрбиячеләр, музыка җитәкчесе Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр, музыка җитәкчесе Тәрбиячеләр, музыка җитәкчесе Тәрбиячеләр, музыка җитәкчесе

			күңелдә. “Кәҗә белән сарык” әкиятен сәхнәләштерү. 8. Тамчы шоу “Син Тукайны беләсеңме?” 9. Без – яшь Тукайчылар (Тукай иҗаты буенча викторина). 10. Г.Тукайның иҗаты буенча стенд ясау (әти-әниләр белән). 11. “Ничә буын сине иң кадерле кешесе итеп сагына...”.		
18	Тема: Бөек җиңү Максат:Сугышчылар-ыбызның Бөек Ватан сугышында күрсәткән батырлыклары турында белемнәрен киңәйтү. Бурычлар: -Патриотик хисләр,Туган якка,Туган телгә,Ватанга мәхәббәт тәрбияләү -Туган ил һәм Дөньядагы вакыйгалар белән кызыксынучан-лыкларын үстерү -Һәлак булганнарны	30 апрель 13 май	1.Проект белән түгәрәк өстәл артында танышу. Катнашалар: әти-әниләр,музыка җитәкчесе 2.Бөек Ватан сугышы геройлары турында слайдлар карау 3.”Кич утыра солдатлар”хикәяләр сөйләү 4.”Хәтер көне”рәсем күргәзмәсе 5.”Хәтер китабы” белән танышу 6.Бөек Ватан сугышы каһарманнарына багышланган стенд (әти-әниләр белән берлектә) 7.Бөек Ватан сугышында	Танып белү эшчәнлеге,аралашу,музыка, социализация Танып белү эшчәнлеге,аралашу, куркынычсызлык кагыйдәсе Танып белү эшчәнлеге,аралашу Танып белү эшчәнлеге,аралашу, нәфасәти сәнгәть Танып белү эшчәнлеге,аралашу,матур әдәбият уку Танып белү эшчәнлеге,	Тәрбиячеләр, музыка җитәкчесе Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр

	искә алуны,обелиск, һәйкәлләргә чәчәк куюны гадәткә кертү		катнашкан ветеран белән очрашу 8.”Җиңү көне”шигыре 9.”Геройлар аллеясына” экскурсия 10.Җиңү көненә багышлап ирекле рәсемнәр 11.”Җиңү көне”парадына катнашу	аралашу, нәфасәти сәнгәть, куркынычсыз лык кагыйдәсе Танып белү эшчәнлеге,музыка, социализация Танып белү эшчәнлеге, аралашу, матур әдәбият уку Танып белү эшчәнлеге,социали-зация,куркынычсыз-лык кагыйдәсе Танып белү эшчәнлеге, аралашу, нәфасәти сәнгәть	Тәрбиячеләр, музыка җитәкчесе Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр Тәрбиячеләр

1.6.Мәктәпкә әзерлек төркемендә бәйрәмнәр һәм күңел ачуларны планлаштыру

№ п/п	Бәй-рәм исеме	Кыскача информация	Уздыру вакы-ты	Бәйрәмне үтәрү формасы	Бәйрәмгә әзерлек
1	“Белем көне”.	1нче сентябрь-яңа уку елы башлану бәйрәме.Бу көнне мәктәпләрдә тантаналы линейкалар уза.Белем көне - мәктәпкә ин беренче тапкыр баручылар өчен,ин котеп алынган бәйрәм.	1нче сентябрь	-мәктәпкә экскурсия -мәктәптә тантаналы линейкада катнашу -күмәк эшләнгән буләкне презентацияләү	Мәктәптә укыту процессына уңай мөнәсәбәт һәм беренчел кузаллау формалаштыру. -сюжетлы-рольле уеннар -әңгәмә -экскурсияләр -әдәби әсәрләр уку -мәктәп әсбаплары белән танышу -шигырьләр өйрәнү -җырлар һәм биюләр өйрәнү -бүләкләр әзерләү.
2	“Халыкара матурлык көне”.	1995 нче елдан 9 сентябрьдә бөтен ил буенча матурлык конкурслары үткәрелә.	Сентябрьнең 3нче атнасы.	-күргәзмә «матурлык тормышта,табигатьтә һәм сәнгатьтә. -поделкалар -табышмаклар альбомы -иллюстрацияле китаплар -«Бакчаның миссы һәм	Матурлык турында кузаллауларын формалаштыру.Тирә-юньдәге матурлыкны күрә,бәяли,сәламәтлек һәм матурлык,кешенен яхшылыгы һәм матурлыгы,эчке һәм тышкы матурлыкнын бәйләнешен күрә белергә өйрәтү. -көзге паркка,киемнәр кибетенә экскурсия -сюжетлы-рольле уеннар «Ателье мод» «Эшләпә салоны»

				мистеры» конкурсы.	«Бәйрәм киеме модельләрен курсәтү» «Матурлык салоны» -пейзажлы картиналар,портретлар,тирә-юньдәге матур предметларны,халык һәм декоратив сәнгать әсәрләрен,кием модельлэре белэн журналлар карау. -«Туган теленен матурлыгы»-беседа -уен-драматизациялэр -төсләр белән эксперимент -мастерской (сюжетлы-рольле уеннар очен атрибутлар әзерләү)-кешенен эчке матурлыгы турында әсәрләр уку -Кешенең әхлакый сыйфатлары турында әңгәмә -коллекцияләр булдыру -педагогик ситуацияләр.
3	«Тәрбияче көне»	27нче сентябрь-тәрбиячеләр көне.Бу бәйрәмнен максаты балалар бакчасына кешеләрнен игътибарын юнәлтү.Мәктәпкәчә яшь-бала тормышыын ин мөхим периоды,бу яшьтә шәхес формалаша,сәламәтлеккә нигез салына.Һәр баланың язмышы тәрбияченең туземлегеннән,аның эчке	Сентябрьнең 4нче атнасы.	-ачык ишекләр көне -рәсемнәр конкурсы.	Бакчага һәм тәрбияче профсиясенә уңай мөнәсәбәт һәм беренче кузаллау формалаштыру -педагогик ситуацияләр -проект эшчәнлеге (бакча бинасын конструкторлашты-ру) -бакча темасына музыкаль импровизацияләр -бакча эшчеәэре хезмәтен күрсәтү -тематик экскурсияләр (бакча буйлап) -«Безнең группа» -«Бакча сюжетлы уен өчен атрибутлар ясау

		дөньясына игътибарыннан тора.			-профессиялэр турында табышмаклар уйлау һәм чишү.
4	«Халык-ара музыка көне»	Юнеско корары буенча 1975нче елда 1нче октябрь-музыка көне итеп кабул ителә.Аның инициаторы Дм.Шостакович була.Бәйрәм ел саен концерт программалары,артист-лар,муз.коллективларның чыгышлары белән билгеләп утелә.	Октябрьнең 1нче атнасы.	-«Көмеш тавыш» конкурсы -музыкаль викторина -музыка мәктәбенә экскурсия.	Музыка сәнгатенә уңай мөнәсәбәт формалаштыру -төрле жанрдагы көйләр тыңлау -бәйрәм темасына әңгәмәләр(компози-торлар,музыка тарихы,музыкаль уен кораллары белән танышу) -койне рэсемдэ чагылдыру (койнен характерын,музыка тынлаучы кешенен кэефен сурэтләү) -төрле ритмдагы биюләр өйрәнү -музыкаль-дидактик уеннар,музыкаль хәрәкәтчән уеннар -көйгә хәрәкәтләр уйлау.
5	«Бөтен-дөнья хайваннар көне»	Бу көнне билгеләү 1931нче елда Флоренциядә халык-ара конгресста хайваннарны яклаучылар хәрәкәтенә йөрүчеләр билгелеп утәргә карар чыгара.	Октябрьнең 2нче атнасы.	-Зоопаркка экскурсия -«Йорт хайваннары рәсемнәре һәм фотографияләреннән кургәзмә -«Хайваннар дөньясында»-викторина -«Зоопарк»-конструкторлаштыру.	-Хайваннар турында кино хэм мультфильм темалары буенча сюжетлы-рольле уеннар -хэрэкэтле импровизация «Хайванны бел» -проект эшчэнлеге(кешенен хаваннарга сакчыл монэсэбэте турында памяткалар тозу,юлда очрарга момкин булган хайваннар турында балалар энциклопедиясен презентациялэу -коллекциялэр эшлэу.»Россиядэге хайваннар»,»Безнен тирэлектэге хайваннар».) -фотовыставкалар оештыру -«Хайваннар доньясында»-музыкаль

					Бию композициясе ойрэну -бэйрэм темасына эдэбият уку -педагогик ситуациялэр (хайван капкынга элэккэн,аягы сынган) -тема буенча табышмаклар тозу хэм чишу -хезмэт эшчэнлеге оештыру -йорт хайваннары турында сойлэу.
6	“Халыкара табиблар көне”.	Табиб һөнәре борынгы һөнәр.Сәламәтлекне саклау оешмасы инициативасы белән уткәрелә.1971 елда «Табибларга чик юк» гуманитар оешма төзелә.Алар табигать катастрофасы эпидемияләр корбаннарына ярдәм курсәтәләр.	Октябрьнең 3нче атнасы.	Сюжетлы-рольле уен «Больница» -музыкаль кунел ачу (ЗОЖ нигезлэре) -поликлинакага экскурсия.	Табиб профессиясе турыда беренчел кузаллау формалаштыру -сюжетлы-рольле уеннар -педагогик ситуациялэр -тема буенча табышмаклар төзү һәм чишү -бәйрәм темасына фәнни -танып белу әдәбиятен уку -төрле медицина работниклары турында беседалар (хирург,х.б.) -устеруче уеннар -балалар бакчасындагы врач булмэсенэ экскурсия -әдәби эсэрлэрне инсценировкалау -беренче ярдэм курсэту буенча ярыш -викторина «Кайда,нәрсә,кайчан?» -проект эшчэнлеге (больница макетлары,медицина инструментларын төзу) -д/с медсестрага бүләк,сюжетлы-рольле уеннарга атрибутлар әзерләү.

7	“Алтын көз бәйрәме”.	Элек-электән әби-бабайлар басу-кырлардан ашлыкларны жыеп бетергәч «Уныш бәйрәме уткәргәннәр.Бәлеш пешереп,кунака йөрешкәннәр.Ә бәйрәмдә жыр-бию,уен-колке белән күңел ачканнар.	Октябрьнең 4нче атнасы.		-Көз турында картиналар карау -шигырьләр өйрәнү -җырлар өйрәнү -яшелчә-жиләк-жимешләр турында табышмаклар әйтешү -шул темага әкиятләр сәхнәләштерү -«Уныш бәйрәме»-бәйрәм иртәсен уздыру.Уныш бәлеше белән сыйлану. -«Алтын көз» темасына рәсем конкурсы -Көз турында иң матур шигырь сөйләүчене билгеләү
8	“Әниләр көне”.	Әниләр көне 1998 елның 30 январендә Россия Федерациясе Президенты тарафыннан расланган.Ул ноябрьнең соңгы ял көнендә бәйрәм ителә.	Ноябрьнең 4нче атнасы.	-шигырь сөйлүәчеләр конкурсы -рәсемнәр күргәзмәсе -әниләр катнашында спорт бәйрәме.	-«Гаилә»-сюжетлы-рольле уен -«әнием»-портретлар фото-выставкасын оештыру -проект эшчәнлеге -әниләргә бәйрәм бүләге, «Гаилә» сюжетлы-рольле уеннар өчен атрибутлар әзерләү -спорт бәйрәменә әзерлек (уеннар) -әниләр өчен музыкаль-бию композициясе өйрәнү -педагогик һәм уен ситуацияләре (әниләр турында кайгырту)
9	“Яңа ел”.	1207 елда Петр беренче Яңа елны 1нче январьда билгеләргә дип карар чыгара.	Декабрьнең 4нче атнасы.	Яңа ел иртәсе.	Яңа ел турында кузаллау формалаштыру (бәйрәм иртәләре,каникуллар,әти-әниләр белән Яңа ел каршылау,бүләкләр бирешү.) Якыннарынны сөендеру һәм алган

					бүләкләргә рәхмәт әйтә белү формалаштыру.
1 0	“Халыкара туган тел көне”.	2000нче елдан башлап февраль аенда туган тел бәйрәме уткәрелә.	Февральнең 2нче атнасы.	-фольклор бәйрәме -әкиятләрне рәсемдә чагылдыру -шигырь сөйләү конкурсы -дидактик уен «Дөрес әйт» «Рифма тап»	Туган телгэмэхэббэт хэм кызыксыну тэрбиялэу -тема буенча беседалар -чит телдэ шигырь хэм жырлар тынлау -эдэби викторина -Россия хэм Татарстан картасын карау -костюмнар,конкуреш предметлар белэн танышу -Туган телдэ экият сойлэу -проект эшчэнлеге
1 1	“Ватанны саклаучылар көне”.	Бу бәйрәм чын ир-егетләр-илне саклаучылар бәйрәме.	Февральнең 3нче атнасы.	Әтиләр белән спорт бәйрәме -музыкаль-театрлашкан күңел ачу. -сугыш техникасын конструкторлаштыру.	Армия турында беренчел кузаллаулар формалаштыру.Ватанны саклаучыларга хөрмәт тәрбияләү. -хэрэкэтчэн хэм спорт уеннары,эстафета-лар,конкурслар,ярышлар -сюжетлы-рольле уен «Пограничниклар» -сугыш техникасы коллекциясе булдыру -сугыш чоры хэм патриотик жырлар,биюлэр -проект эшчэнлеге -бэйрэм темасына викторина

					-табышмаклар тозу хэм чишу -беренче ярдэм курсэту буенча ярышлар.
12	“Халык-ара хатын-кызлар көне”.	Россиядә бу бәйрәм 1913нче елдан бирле уткәрелә.	Мартның 1нче атнасы.	-бәйрәм иртәсе -әниләр белән бергә эшләнгән поделкалар кургәзмәсе -рәсемнәр кургәзмәсе «Минем әнием», «Минем әбием», «Яраткан сеңлем»	Хатын кызда мэхэббэт хэм хормэт хислэре тэрбиялэу,алар турында кайгырту хэм аларга булышу телэген уяту
13	“Халык-ара театр көне”.	1961нче елның 27нче мартыннан билгелэнеп утелә.Ул артистлар гына түгел,тамашачылар да бәйрәме.	Мартның 4нче атнасы.	Сюжетлы-рольле уен «Театр»-театрлаштырылган тамашага декорация һәм атрибутлар кургәзмәсе -конкурс «Мин артист булам» -театрга бару	-Театр-сюжетлы рольле уен -театр белэн танышу -бу темага нэфис эдэбият уку -рэсем буенча рольле диалоглар тозу -музыкаль,ритмик, сузле импровизациялэр -режиссер уеннары,театраль этюдлар -проект эшчэнлеге (группада театр оештыру,маскалар ясау.
14	“Кошлар көне”.	1906нчы елдан бирле билгелэп утелә.	Апрельнең 1нче атнасы.	«Тынычлык кошлары», «Россия кошлары» темасына рәсем,әвәләү,аппли-кация	«Ботендонья хайваннар конен уткэру кебек»

				кургэзмәләре. -урманга сәяхәт -«Кош тавышлары», күңел ачу.	
15	“Сэламэтлек көне”.	1950нче елдан бирле уткәрелә.	Апрельнен 3нче атнасы.	-спорт бәйрәме.	-ярыш хэм эстафеталар -спорт учреждениялэренэ экскурсия -проект эшчэнлеге -беседалар -рэсем конкурслары -проблемалы ситуациялэр -эдэи эсэрлэр уку -танып белугэ векториналар -коллекция тозу
16	“Космонавтика көне”.	1961нче елның 12нче апрелендә Юрий Гагарин «Восток» корабленда галәмгә чыкты.Очыш 108 минут дәвам итә.1968нче елда бәйрәм рәсми төстә билгеләп утелә башлады.	12нче апрель.	-космос турында видеофильм карау -беренче космонавтлар турында беседа -сюжетлы-рольле уеннар -ракета конструкторлаштыру.	17-боек кешелэр турында беренчел кузаллаулар формалаштыру -сюжетлы-рольле уен «Космик корабль» -жырлар тынлау -коллекция туплау -беседалар -фотография,иллюстрациялэр карау

17	“Яз бәйрәме”.		Апрельнең 4нче атнасы.	-музыкаль күңел ачу «Яз кызы».	Хезмэт турында беренчел кыйммэтле кузаллау уздыру -язгы кэеф,хезмэт кешесенэ хормэт уяту -сюжетлы-рольле уеннар -яз,хезмэт турында койлэр тынлау,жырлар ойрэну -биюлэр ойрэну -фольклор белэн танышуны дэвам иту
18	“Гаилә бәйрәме”.	1993нче елда халыкара гаилә көне игълан ителә.	Майның 2нче атнасы.	-спорт ярышлары «Әти-әни һәм мин-спорт союче гаилә» -гаилә фотографияләрен -нән кургәзмә -«өйдә ничек уйныйбыз»-фотоконкурс -әти-әниләр белән гөлләр утырту.	Гаилэ традициялэре,бурычлары хэм анын турында кузаллау формалашыру -сюжетлы рольле уен «Сэяхэт», «Дачага гаилэ белэн» -проект эшчэнлеге (Шажэрэ агачы тозу) -гаилэ эгъзалэре очен булэк-сувенирлар -эти-энилэр белэн конкурс хэм ярышлар -фотовыставка
19	“ГАИ көне”		Майның 3нче атнасы.	-ГАИ сотрудниклары белән очрашу -«Яшел ут» атналыгына йомгак ясау -дидактик уен-викторина.	ГАИ хезмэткэренен эше:юл кагыйдэлэрен тогэл утэргэ кирэклеге турында беренче кузаллау формалаштыру -«Автобус», «ГАИ», «Машинада йорту» сюжетлы-рольле уеннар -проект эшчэнлеге(юл,юл чаты,зебра тозу) -кузэтулэр хэм беседалар

					-педагогик ситуациялэр -табышмаклартозеп чишу -эдэбият уку -устеручe уеннар -коллекция булдыру (тыючы,кисэтуче билгелэр) -мастерской (юл йору билгелэре ясау).
20	“Исәнме җәй”.		Майның Сонгы атнасы.	-Ямьле җәйгә экскурсия.	-мэктэп турында сойлэшу -сюжетлы-рольле уеннар -мэктэпкэ экскурсия -мэктэп,элифба турында жырлар ойрэну -биюләр эзерлэу -сюрпризлы моментлар -буләклэр.

1.7. Балаларның гомуми белем бирү программасын үзләштерүдә планнаштырылган нәтиҗәләр.
Физкультура
Сәламәтлек
Тормыш иминлеге
- Мәктәпкәчә белем бирү оешмасында башлангыч(элементар)кагыйдәләрне саклый.
- Өлкәннәр ярдәме белән табигатькә һәм хайваннарга карата сакчыл мөнәсәбәт тудыруда башлангыч кагыйдәләрне белә.
- Урамда өлкәннәр белән берлектә юл йөрү кагыйдәләре буенча башлангыч белемен күрсәтергә мөмкин.

Социальләштерү.

- Үзенең исем, фамилиясен һәм үз тирә - ягындагы кешеләрнең исемнәрен.
- Гәүдә, бит өлешләрен.
- Спектр төсләрне
- Йорт хайваннары (сыер, кәҗә, ат, эт, песи) һәм кыргый хайваннар(аю, бүре, төлке, куян).
- Үзебез тирәлектә үскән ике агачны,үсемлекләрне.
- Кием-салым, савыт-саба, йорт җиһазларының төп кисәкләрен әйтә.

кузаллый:
- Елның һәр ел фасылын һәм аның үзенчәлекле якларын
- Йорт хайваннарын,кыргый хайваннарны һәм кошларны
- Савыт-саба, йорт җиһазлары, кием-салымның кирәклеген
- Тәүлек өлешләрен.
- Шәмәхә(фиолетовый), кызыл сары(оранжевый), яшел төсләр ике төсне бергә кушудан килеп чыгуын.

булдыралар:
- Тирә-юньдәге әйберләрне(предметларны) әйтә, аера, аларның төсләрен, формаларын, әһәмиятле өлешләрен,кисәкләрен аера белә.
- Төп төсләрне аера белә.
- Кошларны, хайваннарны аера.
- Кеше эмоцияен күрә һәм аера белә.
- Тәме, формасы, зурлыгы буенча яшелчә, җиләк-җимешләрне аера.
- Гомумиләштерүче сүзләр куллана.

Хезмәт

беләләр:
- юыну, өстәл артында үз-үзеңне тоту кагыйдәләрен.
- Шәхси гигиена әйберләре(сөлге, кулъяулык, тарак)
- Төркем бүлмәсендә, мәйданчыкта чисталыкны саклау. Уйнаганнан соң үз артыңнан уенчыкларны җыештырып калдырырга кирәклеген.

кузалый:
- Кием-салым, йорт җиһазлары, савыт-сабаның ни өчен кирәклеген.

- Кайбер һөнәрләрне(тәрбияче, табиб, милиционер, төзүче) һәм аларның хезмәт эшчәнлеген.

булдыралар:

- Үзлектән бер эзлеклелек белән киенә, чишенә беләләр.
- Киемнәрендә тәртипсезлекне күрә беләләр һәм өлкәннәр ярдәмендә бу проблеманы чишә алалар.
- Өлкәннәр кушкан элементар йомышны үтиләр(уенчыкларны җыештыру һ.б.)

Танып белү

- гади геометрик фигураларны: түгәрәк, өчпочмак, турыпочмак, дүртпочмакны

белә һәм төп төсләрне аера.

- 1, 2, 3 предметны аера.
- Билгеләре буенча фигураларны төркемнәргә аера(төсе,формасы, зурлыгы).
- Бер генә билгесе белән аерылып торган артык предметны таба белә.
- 2, 3 өлештән торган фигураларны төзи.
- Иҗади уйлау сәләтен күрсәтә: бу фигура нәрсәгә охшаган? Бу предмет белән ничек уйнарга мөмкин?

Таякчыклардан гади рәсемнәр төзи.

Коммуникация

Матур әдәбият белән танышу

Җыр,рәсем сәнгате

- Музыка сәнгатен тыңлый
- Үзенең музыкаль тәэсирен әйтә
- Көйдә сурәтләнгән кайбер тирә-юньдәге тавышларны аера белә.
- Көй астында хәрәкәт итә.
- Гади җырларны теләп башкара.

Җыр шөгылендә тыңлап, өйрәнеп үткән берничә муз

Өлеш 2.

2.1. Программаның милли-төбәк компоненты.

Шәхескә белем бирү, аны тәрбияләү һәм тормышка әзерләүдә күп факторлар катнаша: гаилә, тирә-юнь, урам, табигать һәм шулар белән белән беррәттән милли-региональ үзенчәлекләр. Һәр халык, Һәр милләт үзенеңрухи байлыгын үзенчәлекле шартларда, үзенчәлекле юллар һәм алымнар белән туплаган. Аларның һәрберсе дөнья мәдәниятенә үзеннән сизелерлек өлеш кертә, баета. Милли рухи байлык аерым халыкның гына түгел, ул – гомумкешелек кыйммәтләренең нигезе. Димәк, балаларны кечкенәдән үк үз халкының , үз туган җиренең үзенчәлекләре белән таныштыру гомумкешелек кыйммәтләре белән таныштыруның башлангычы булып тора. Безнең бурыч – үткән буыннар туплаган рухи байлыкны саклап, баетып, аның кешелек тарафыннан иң кыйммәтле дип табылган үрншкләрен балаларга җиткерү. Шуннан чыгып, программага милли-региональ компонент өстәлгән. Милли төбәк өлеше билгеле бер төбәкнең мәгариф өлкәсендә мәнфәгатьләрен, туган як мәдәниятен, гореф-гадәтләрне, тел һәм әдәбиятны, тарих, география һ.б. үзенчәлекләрне белү зарурлыгын билгели. “Татарстан Республикасы дәүләт телләре Татарстан Республикасында башка телләр турында” Татарстан Республикасы Законы (2004) Татарстан халыкларын, аларның мәдәниятен һәм телләрен саклау, һәръяклап үстерүне, җәмгыятнең социаль-икътисади, рухи-әхлакый үсүендә һәр милләтнең иҗади көчен, гореф-гадәтләрен һәм күркәм традицияләрен тулысынча файдалануны күздә тота. Тәрбия белем бирү программасында милли-төбәк компоненты кертелүе әлеге законны гамәлгә ашыруда зур ярдәмлек булып тора.

Милли-төбәк компонентларны исәпкә алып мәктәпкә әзерлек төркемендә тәрбия һәм укыту бурычлары:

-Туган якның кошларына, хайваннарына, үсемлекләренә карата сакчыл һәм кайгыртучан мөнәсәбәт тәрбияләү.
- Балаларның сәламәтлекләрен ныгытырга дәвам итү.
- Өлкәннәрнең хезмәтенә кызыксыну тәрбияләү, хөрмәтләргә өйрәтү.
- Балаларның сөйләмнәрен үстерү.

2.2. Милли-төбәк компонентларны исәпкә алып юнәлеш эчтәлеге

Милли-төбәк компонентларны исәпкә алып юнәлеш эчтәлеге		
1	Сәламәтлек	Тойгы органнарын аера белү осталыкларнын үстерү(күз, авыз, борын, колак) Файдалы һәм зарарлы азык-төлек турында күзаллау булдыру. Сәламәтлекнең әһәмиятен аңлату, сәламәт яшәү рәвеше тәрҗияләү өчен шартлар тудыру. Үз сәламәтлегенә һәм якын кешеләрнең сәламәтлегенә сакчыл караш тәрбияләү. Көндәлек тормышта гигиена күнекмәләрен үтәүгә һәм пөхтәлек булдыруга ихтыяҗ формалаштыру.
2	Физик культура	Татар халкының милли уеннарына карата кызыксыну уяту, уеннарның кагыйдәләрен ныгыту.
3	Социальләштерү	Халык уеннарын уйнау процессында зурлар һәм яшьтәшләр арасында дуслык мөнәсәбәтләре формалаштыру.
4	Хезмәт	Сөйләмдә үз халкының кечкенә иҗат формаларын кулланып үз-үзләренә хезмәт күрсәтү, хуҗалык-көнкүреш хезмәтен үзләштерү,
5	Куркынычсызлык	Зебра, светофор һәм юл йөрү кагыйдәләре белән таныштыру. Тормышта була торган куркыныч чыганаклар турында беренчел күзаллаулар булдыру. Кайбер үсемлекләр, йорт һәм кыргый хайваннар турында күзаллау формалаштыру.
6	Матур әдәбият белән таныштыру	Татар фольклорының үрнәкләре белән таныштыру: әкиятләр, бармак уеннары, һ.б. Әдәби әсәрләрнең мәгънәсенә дөрес төшендерү. Эстетик хисләр тәрбияләү. Әкиятләр, шигырьләр тыңлый белү осталыкларын булдыру; татар фольклорының гүзәл үрнәкләре белән таныштыру.
7	Танып белү	Милли киемнәр үрнәкләрен кулланып

		сенсор культураны үстерү. . Яр Чаллы- туган шәһәрләре турында белемнәрен баету, туган як табигате күренешләренә кызыксыну уяту.
8	Музыка	Татар халкының милли көйләренә карата кызыксыну уяту; төп өч жанр төшенчәләрен ныгыту: җыр, бию, милли репертуарга нигезләнгән марш. әйлән-бәйлән халык уеннарын куллану.
9	Иҗади сәнгать	Татарларның декоратив-.ясалма сәнгатенә кызыксыну формалаштыру; татар орнаменты белән әйберләрне бизәргә өйрәтү; иҗади сәнгать эшчәнлегендә “Яфрак”. “Ләлә” бизәкләрен куллану.
10	Коммуникация	Сөйләмнең бөтен компонентларын үстерү. Туган телнең сөйләм нормалары белән гамәли ия булу. Туган телдә өлкәннәр белән ирекле аралашу.

Мәктәпкә әзерлек төркеме өчен комплекс-тематик план

Ай	Физик үсеш(физик культура, сәләмәтлек)	Социаль-шәхси үсеш (куркынычсызлык, социальләштерү, хезмәт)	Танып белү-сөйләм үсеше. (танып белү, матур әдәбият белән таныштыру, коммуникация)	Нәфис-нәфасәти үсеш. (җыр,иҗади сәнгать)
Яр Чаллы, Татарстан				
Сентябрь - Май	**Уеннар** «Серый волк» (Соры бүре), «Продаем горшки» (Чүлмәк сатыш),	**Әңгәмәләр** «Почему мы не говорим на родном языке» Экскурсия в музей	**«Без инде хәзер зурлар- мәктәпкә илтә юллар» Әкиятләр.** «Сорока», пер. Р.Ахмета; «О кривой березе;	**Җырлар** Слушание «Марш» С.Сайдашева. **Песенки. Календарные обрядовые песни.** «Загляни к нам солнышко», пер. Р. Ягафарова, перес. Л. Кузьмина; «Нардуган,

	«Скок-перескок» (Күчтем-күч), «Хлопушки» (Әбәкле), «Займи место» (Буш урын), «Ловишки» (Тотышлы), «Жмурки» (Күзбәйләу, «Перехватчики» (Куышу), «Тимербай», «Лисички и курочки» (Төлке һәм тавыклар), «Кто дальше бросит?» (Кем ераграк ыргыта), «Мяч по кругу» (Төенчек), «Спутанные кони» (Тышаулы атлар	экология города Наб. Челны, музей истории города. Знакомство с природным и богатствами РТ Ознакомление с реками РТ Кама, Волга, Ик, Вятка, Белая.	«Гульчечек», пер. Р. Кожевниковой **Поэзия.** М. Джалиль. «Осень пришла», «Красная ромашка», «Соловей и родник», «Лекарство», пер. Ю.Кушака; Р. Корбан. «Сады», пер. С. Махотина; С. Хаким. «Мы с Волги, из Казани», пер. Р. Морана; Ф. Яруллин. «Единственная», пер. Р. Кожевниковой; Р. Миннуллин. «Если будет хлеб» пер. С. Малышева. «От января до декабря», пер. С.Малышева; Р. Мингалим. «Добрый зайчишка», В.Баширова; Х. Халиков «Праздник», пер. М. Скороходова; З. Нури «Считать умею»пер. Блантера; Р. Миннуллин, «Приезжайте в гости», пер. С. Малышева; Г.Тукай	мой Нардуган…пер.Э. Каюмовой.; «Пальчики» пер. Р. Я|гфарова, перес. Л. Кузьмина; «Жаворонок, проснись..», пер. Р. Ягафарова Разучивание песни «Көз» Г. Гараева Знакомство с народными музыкальными инструментами (гармонь, курай, кубыз, домбра) **ИЗО деятельность.** **Лепка.** «Машина Камаз», «Өчпочмак» **Аппликация.** «Мой город», «Кукла в национ. одежде», «Украсим фартук», **Рисование.** «Улица на которой я живу», «Украсим скатерть» **Праздник.** «Сөмбелә», «Нардуган», «Нәүрүз» »

			«Счастливый ребенок», «Кончил дело – гуляй смело». **Проза.** Р. Фахреддин. «Воспитанный ребенок», пер. Р. Ахмета; В. Монасыпов «Куда бегут лекари?»; М. М. Хасанов «Птица Фариды», пер. М. Зарецкого; А. Хасанов. «Тихие улицы». **Литературные сказки.** К. Насыри. «Скупая собака» (басня); Ф.Зариф. «Родник», пер. Н. Бурсаковой; А. Гаффар. «Колокольчики»; Р. Батулла «Сын-Журавль». пер. Э. Умерова; Г. Тукай «Шурале». **Ятлау өчен.**Ж. Тарджеманов. «Зима», пер. М. Ивенсен; Р. Миннуллин. «Прощание с детским садом», пер. Э. Блиновой	
Рәсәй.				
Ноябрь - Апрель	**Уен-нар** « Жмурки», « Горелки», « Кот, какая сметана».	**Әңгәмәләр** «Почему на пасху красят яйца?», «Почему	**Әкиятләр** « Морозко», « Царевна-лягушка». « Сивка –бурка», « Хаврошечка», «	**Җырлар, юаткычлар** « Лиса рожью шла…», « Чигарики-чок-чигарок…», « Зима пришла…», «Идет матушка весна…», «

	Домино « Дымковские узоры», « Городецкие узоры», «Хохломские узоры», « Лото « Русская игрушка». « Скажи за героев сказки», « Король , прими нас на работу», « Черное и белое», « Ой, болит!»«Мы шеловка», «Горелки», «Бубенцы», «В саду ли в огороде»,« В хороводе мы были», « На зеленом лугу», « Кострома- Кострома», « Верба- вербочка», « Кот, какая сметана»	русские люди пекут блины?» Знакомство с Красной книгой, с отдельным и представителями животного и растительного мира, занесенными в нее.	Снегурочка». **Поэзия.** А. Блок «На лугу», С. Есенин «Пороша», М. Лермонтов «Горные вершины» **Проза.** А.Куприн «Слон», М. Зощенко «Великие путешественники» , Е. Носов «Как ворона на крыше заблудилась» **Литературные сказки.** А. Пушкин «Сказка о мертвой царевне и о семи богатырях», П. Ершов «Конек – горбунок»	Когда солнышко взойдет, роса на землю падет…» Сказки и былины. « Илья Муромец и Соловей-разбойник», « Василиса Прекрасная», « Волк и Лиса», « Добрыня и Змей», « Садко», « Семь Симеонов- семь работников», « Сынко Филипко», « Не плюй в колодец- пригодится воды напиться», « Снегурочка» Заучивание колыбельных песен и приговорок, ознакомление с музыкальными инструментами (дудка, треугольники, деревянные ложки). Игра на них. Пение русских народных песен. « Лиса по лесу ходила», « А я по лугу», « Ходит зайка по саду»,» Скок- скок- поскок», « Во поле береза стояла», « Как пошли наши подружки». Сочинение детьми танцев под фонограмму русских народных мелодий. **Әвәләү.** « Дымковская лошадка», « Мишка (по Богородской игрушке) **Кисеп ябыштыру.** « Волшебная яблоня» (по сказке «Хаврошечка»), коллективная «Хоровод

				матрешек» **Рәсем.** «Хохломские узоры», « Гжельские узоры» **Бәйрәмнәр.** «Пришла Коляда - отворяй ворота», «Масленица».

Башкортостан

Декабрь	**Уеннар**	**Әңгәмәләр**	**Әкиятләр**	**Җырлар, юаткычлар**
	«Медный пень» (Бакыр букэн), «Палка-кидалка» (Сойоштаяк), «Стрелок» (Уксы)	«Чем славится Башкортостан»**,** «Национальные блюда башкирского народа», «Древняя форма пчеловодства – «бортничество».	« Ленивая девочка» «Сказка о курае», «Башкирский праздник» переводы Р. Шафикова **Поэзия.** А. Игебаев «День победы» Ф. Рахимгулова «Праздничные дары»	Җырлар,юаткыч-лар,санамышлар. « Чудесная камышинка». Пересказ Л.Кузьмина, « Голоса». Пересказ Л.Кузьмина, « Пальчики». Пересказ Л.Кузьмина, « Двенадцать девчонок». Пересказ Л.Кузьмина. Кубыз музыкаль инструменты белән танышу. Башкорт халык көе «Гөлнәзирә»не тыңлау. **Сурәтләү сәнгате.** **Әвәләү.** «Мишка с бочонком меда» **Кисеп ябыштыру.** «Егет өчен читек». **Рәсем.** «Роскошный

				кафтан (жилет)» **Бәйрәмнәр** «Каргатуй»

Чувашия

Январь	**Уеннар**«Әтәчләр сугышы», «Чыпчыклар һәм песи», «Казлар-аккошлар», «Инә,җеп,төен», «Простая лапта».	**Әңгәмәләр** «Традиции и культура чувашского народа», «Столица Чувашии – город Чебоксар». Встреча с представителями чувашской общины из дома Дружбы народов»	**Әкиятләр** « Айдагы кыз» С. Шуртакова тәрҗемәсе, «Почему сосна и ель вечно зеленая» пер. С. Шурта, «Йокла,улым» Л. Яхин эшкәртүендә.	**Җырлар** Слушание чувашской народной мелодии. Ознакомление с музыкальными инструментами волынка (скрипка) **Әвәләү** Әкият геройлары. **Кисеп ябыштыру** Украшение головной повязки – сурпан. **Рәсем** «Украшение пояса» завитками. **Бәйрәмнәр** «Раштав» (Рождество) «Щеварини» (Масленица)

Удмуртия

Февраль	**Уеннар** « Мунча», «Су анасы», «Сукыр тәкә», «Маша и Яша», «Инеш», «Горячие табани», «Колечко» «Качышлы», «Лягушка», «С палочкой», «Лодыжки».	**Әңгәмәләр** «Что такое народное искусство», «Ознакомление с легендой о возникновении гуслей» Беседа о музыкальном фестивале П.И. Чайковского Беседа о создателе всемирно известного автомата АК-47, ижевском конструкторе-оружейнике Михаиле Тимофеевиче Калашникове Встреча с детьми из городской удмуртской общины «Зардон»	**Әкиятләр** « Бер бай ничек кояшны туктатырга теләгән» М. Булатовсөйләвендә, « Красавица береза» пересказ М. Булатова, « Петух и курица»,« Заным-Койдым», « Котофей Иванович». **Шигърият** В. Ванюшев «Мин удмурт», «Дуслар һәм икмәк». Ф. Васильев « Безнең наратлар,Яңгыр» , «Мәк чәчәкләре» Л. Кузьмин сөйләвендә.	**Җырлар, юаткычлар** Песенки, потешки. Сынамышлар « Шанежка», « Яңгыр», « Гуля-голубок», « Считалка с яблоком» Ознакомление с музыкальным инструментом скрипка, ложки. **Сурәтләү сәнгате Әвәләү** «Удмурт табак-савыты» **Кисеп ябыштыру** «Украшение удмуртского платка-айшон» **Рәсем** « Котофей Иванович»әкияте буенча песи ясау, украшение головной косынки удмуртским орнаментом. **Бәйрәмнәр** «Толсур» (зимний праздник), «Бадзым нунал» (Пасха)

Мордовия

Март	**Уеннар** «Сукыр әби», «Сова», «Үрмәкүч һәм чебеннәр», “Кәбестәгә”, «Җиләккә», «В	**Әңгәмәләр** «Духовная культура Мордовского народа»	**Әкиятләр** « Как собака друга искала», « Благородный медведь» (	**Җырлар, юаткычлар** Песенка. « Лесные утки». Обработка

	камушки» (Кевняняса), «В ворона», «В курочки», «Ключи от замка», «Круговой мяч»,	«Заповедник имени П.Г. Смидовича, где находится уникальный в Республике, музей фауны» Встреча с представителями мордовской общины из Дома Дружбы народов «Родник»	Обработка Э. Померанцева), « Два купеческих сына», « Жатва зимой». **Шигърият** «Родной мой край» Н. Эркай. «В России средь березовых просторов» А.Норкин	Н.Колпака. Ознакомление с музыкальным инструментом **свирель - «нуди», скрипка - «карьеве» . Сурәтләү сәнгате Әвәләү** Знакомство с посудой мордовских мастеров. **Кисеп ябыштыру** « Праздничный фартук» **Рәсем** « Нарядный нагрудник» «Цвети мой край – Мордовия моя», **Бәйрәмнәр** «Мэрцишор» (праздник прихода весны).

Марий Эл

Апрель	**Уеннар** «Тупны тәгәрәтү», «Барабанные палочки», «Алтын капка».	**Әңгәмәләр** «Народная песня – живой свидетель народного быта», «Марийский заповедник «Большая Кокшага»	**Әкиятләр** «Гусли само дуды», «Укымышлы аю», «Леший и мужик» (марийские народные сказки) **Шигърият** « Пуговица» Н. Майн. **Әдәби әкиятләр** « Лиса, сова и сорока». Пересказ А. Елагиной, « Мальчик-	**Җырлар, юаткычлар** Песенки, потешки, пословицы, поговорки, считалки, загадки. «Колыбельная» перевод С. Поделкова, « Наше поле» перевод С. Поделкова Ознакомление с музыкальным инструментом **гусли («карш»), волынка («шювыр»)**

			богатырь». Пересказ М. Булатова.	**Җырлы-халык уены «Кәккүк».** **Сурәтләү сәнгате** **Кисеп ябыштыру** « Кружка для эран» **Рәсем** « Национальный передник – Ончылсакыш» **Бәйрәм** «Пеледыш пайрым» (Праздник цветов)

Республики Поволжья

Май	**Уеннар** «Без уйнарга яратабыз».	**Әңгәмәләр** « Татарстан- туган ягым».	**Викторина** “Таныш әсәрләр буенча сәяхәт”.	**Әвәләү** “Фантазияләр илендә» (полюбившиеся герои сказок народов Поволжья) **Кисеп ябыштыру** **Рәсем** «Магазин народных промыслов» (Коллективная работа) **Бәйрәм** «Бөтне халыклар безгә кунакка”.

Өлеш 3.

3.1.Баланың интегратив сыйфатлары.

Интегратив сыйфат “Эмоциональ ярдәмчел “

Тирә-юньдәгеләргә игелеклелек, мәрхәмәтлелек күрсәтә белә. Якыннарының һәм иптәшләренең эмоцияләренә җавап бирә. Үзенең иптәшен кызгана, аңа ярдәм итә.

Драматизация уеннарын, курчак театрларын бик теләп, кызыксынып карый. Яңа әкият, хикәя, шигырьләрне тыңлый. Әкият персонажлары белән кызыксына. Шигырьләрне, әйтемнәрне ятлый.

Рәсем сәнгате белән кызыксына. Тирә-юньдәге матурлыкны (уенчыклар), табигатьтәге матурлыкны күрә, матурлыкны күреп шатлана белә. Кисеп ябыштыруда, әвәләүдә, рәсемдә гади предметларны күрсәтә белә.

Үз яшенә кагылышлы музыкаль әсәрләрне тыңлый. Күңелле һәм ямансу көйләрне аера.

Алган тойгыларын сөйләмдә, нәтиҗәле эшчәнлектә күрсәтә белә.

Интегратив сыйфат ”Өлкәннәр һәм иптәшләре белән аралашу”

Көнкүрештә, ирекле уеннар вакытында иптәшләре белән узара сөйләшеп уйный белә.

Иптәшләре белән 2- кеше төркемнәргә бүленеп уеннар оештырып уйный.

Үзенең хис-тойгылары белән әти-әнисе, тәрбияче белән уртаклаша.

Проблем вакыйгалар килеп чыкса өлкәннәргә мөрәҗәгать итә. Өлкәннәрнең искәрмәсен һәм әйткәнен тыңлый белә.

Тәрбиячегә исеме һәм әтисенең исеме(отчествасы) белән мөрәҗәгать итә.

Интегратив сыйфат ”Интеллектуаль бурычларны, проблемаларны хәл итәргә сәләтле”

Үзлектән элементар йомышларны үтәргә омтыла. Үсемлекләр, хайваннарны тәрбияләүдә, мәйданчыкны тәртипкә китерүдә үзенең өлешен кертә.

Теге яки бу уен өчен кирәкбулган предметларны үзлектән таба, уен җиһазларын өсти белә.

Гади тәҗрибәләр кулланып,төрле ысуллар белән предметларны тикшерә. Үзе уйлап чыгарып төрле төзелешләр ясый.Үзен уен, нәфәсәти эшчәнлек(худ.деят-ть) белән мавыктыра ала.

Интегратив сыйфат ”Үзе, гаиләсе, җәмгыять, дәүләт, табигать турында гади кузаллаулар.

Үзе турында гади кузаллауларны белә: исеме, яше.

Ир-атның көчле, кою, эхатын-кызның нәфис икәнлеген кузаллый.

Үз гаилә әгъзаларын белә,исемнәрен әйтә.

Туган шәһәренең исемен белә.

Берникадәр һөнәр белән таныш (тәрбияче, табиб,төзүче)

Интегратив эшчәнлек ”Уку эшчәнлеге белән билгеләнгән универсаль алшартлар”

Балалар бакчасында, өйдә гади тәртип,тәрбия кагыйдәләрен үти.

Зур булмаган кыенлыкларны җиңеп үзлектән кушылган йомышны башкара.

Кыенлыклар туса ярдәмгә чакыра белә.

Дөрес башкарылган танып-белү бурычларыннан, нәтиҗәле эшчәнлектән уңай эмоция ала белә.
Тәрбиячене тыңлый, бирелгән сорауны аңлый белә. Өлкәннәр сөйләгәндә бүлдерми.
Китаплар андагы рәсемнәр белән кызыксына.
Интегратив сыйфат ”Кызыксынучан, актив”
Төрле төр уеннар, бергәләп уйнауда кызыксынучанлык күрсәтә.
Үзе белән кызыксына (мин кем?), үзе турында хәбәрләр туплый.
Тирә-юньдәге предметлар һәм аларның кирәкле сыйфатлары белән кызыксына.
Хайваннар, үсемлекләр дөньясы, табигатьтәге бәйләнеш белән кызыксына, күзәтүләрдә катнаша.
Интегратив сыйфат ”физик үсеш”
Антропометрик күрсәткечләр нормада(буе, гәүдә авырлыгы)
Яшенә туры килгән төп хәрәкәтләргә ия була.
Хәрәкәт активлыгына ихтыяҗ формалаша, физик активлык вакытында уңай эмоция күрсәтә.
Уеннар, физик күнегүләр белән кызыксына.
Физкультура кирәк-яраклары белән буш вакытында куллана белә.
Үзлектән культура-гигиена күнекмәләрен башкара.
Үзлектән яисә өлекәннәр әйтүе буенча ашаганда, юынганда тәртип кагыйдәләрен белә.
Культура-гигиена күнекмәләре сәламәтлек өчен кирәклеген аңлый.
Интегратив сыйфат “Үз тәртибе белән идарә итә, үз гамәлләрен тормышка ашыра, гадәттәге норма һәм тәртип кагыйдәләрен саклый”
Балалар бакчасында,урамда элементар тәртип нормаларын саклауда уңай карашка ия.
Хәрәкәтле уеннарда,физик күнегүләр вакытында бергә эш итә белә.Бергәләп уеннарда элементар нормаларны сакларга әзер.
Кычкырмыйча, тыныч кына аралаша ала.
Ситуациягә карап тирә-юньгә изгелекле мөнәсәбәт күрсәтә: иптәше белән бүлешә белү, яхшы һәм начар кыланышларга дөрес бәя бирү.
Дус яшәргә, уенчыклар белән бүлешергә,бер-береңә ярдәм итәргә кирәклекне аңлый.
Әдәплелек нормаларын белә:үзлектән ”рәхмәт”,”сау булыгыз”, ”исәнмесез”сүзләрен әйтә белә.
Киемендәге тәртипсезлекне күрә белә һәм йлкәннәр ярдәмендә бу хәлдән чыгу юлын эзли.
Төркем бүлмәсен тәртиптә тотарга кирәклекне аңлый,белә..Уйнаганнан соң уенчыкларны үз урынына алып куя.

3.2.Ата-аналар белән эш.

Максат: Ата- аналар хэм тэрбиячелэрнен берлэшеп, балаларда бердэм тэрбия юнэлеше формалаштыру.

Ай	**Шөгыль исеме**
Сентябрь	1.Ата-аналар җыелышы: “6-7 яшьлек балаларны тәрбияләү бурычлары”. 2.Ата-аналар өчен киңәшләр: “6-7 яшьлек бала нәрсә белергә тиеш?”. 3. Ата-аналар өчен белешмәләр. 4.Анкеталар тутыру.Тема: “Сез нинди ата-ана?”. 5.Туган көннәр үткәрү.
Октябрь	1 .Консультация: “Уен-тәрбиянең бер чарасы”. 2.Грипп һәм ОРВИ профилактикасы турында шәхси әңгәмәләр. 3.Викторина: “Без күп укучы гаилә”. 4.Ярминкә “Күп төрле көз”. 5. .Консультация: “Юл йөрү кагыйдәләре”. 6. Туган көннәр үткәрү.
Ноябрь	1. Консультация: “Хәрәкәтле уен – шәхеснең физик үсешенең бер төре”. 2. Шәхси әңгәмә.Тема: “Физкультура шөгыле өчен аяк киеме һәм өс киеме алу”. 3.Әнгәмә: “Төркемдә балаларның киеме”. 4.Әниләр көненә балаларның рәсеме күргәзмәсе. 5.Туган көннәр үткәрү.
Декабрь	1.”Исәнме,матур Кыш!”ата-аналар почмагын бизәү. 2.Яңа ел бәйрәменә әзерләнү(костюмнар әзерләү). 3.Яңа елга бүләкләр әзерләү. 4.Күчү-папкасы-төрле яңа ел киңәшләре. 5.Белешмә:”Балаларның сорауларына ничек җавап бирергә?” 6.Туган көннәр үткәрү.
Гыйнвар	1. Консультация “Баланың мөстәкыйллеге.Хезмәт биремнәре.” 2.Шәхси әңгәмә.Тема:”Чыныктыру-авыруларның

	профилактикасы.” 3.Конкурс”Миңа әкият сөйлә.” 4.Ата-аналарга белешмә.Тема:”Балаларга күбрәк укыгыз.” 5.Туган көннәр үткәрү.
Февраль	1. “Минем этием”темасына рәсемнәр күргәзмәсе. 2.23 февральгә багышланган ярыш. 3.Консультация”Безнең Республикабызның йолалары,бәйрәмнәре.” 4.” Масленица” бәйрәменә әзерләнү. 5. Библиотекага экскурсия. 6. Туган көннәр үткәрү
Март	1.”Матур яз тагын кунакка килде.”Ата-аналар почмагын бизәү. 2. “Әнием өчен чәчәкләр.”Рәсемнәр күргәзмәсе. 3. 8март бәйрәменә әзерләнү 4.Туган көннәр үткәрү.
Апрель	1.Әңгәмә.”Гаиләдә балаларның бер-берсе белән аралашуы.” 2.”Косманавтлар көне”нә багышланган рәсемнәр күргәзмәсе 3.Экскурсия “Чаллы урамнары.” 4. Туган көннәр үткәрү.
Май	1.Җиңү көненә багышланган күчү-папкалары. 2. . Туган көннәр үткәрү.

3.3. Список литературы

0. Примерная основная общеобразовательная программа дошкольного образования « От рождения до школы» под редакцией Н.Е. Вераксы, Т.С. Комаровой, М. А. Васильевой. − Москва: Мозаика-Синтез, 2011.
1. Л. В. Коломиченко, Л. И. Югова. Блочно- тематический план реализации « Программы социального развития детей дошкольного возраста». − Пермь, 2003.
2. Т.Ф. Бабынина, И.З. Хабибуллина, Н.И. Харисова. Воспитание и развитие ребенка дошкольного возраста на основе культурно- исторического опыта. − Казань, 2010.
3. Л. Гиззатуллина . Волшебный клубок. − Казань: Магариф, 1994.
4. Г. В. Насырова, Т.Ф. Бабынина. В мире национальных культур. - Н. Челны, 2008.
5. Т. Ф. Бабынина. Традиции национальных культур. −Казань, 2006.
6. К. В. Закирова . Хрестоматия для воспитателей дошкольно-образовательных учреждений “ На поляне детства”. −Казань, 2011..
7. А. М. Гильфанова, Г.Р. Насырова. Перспективное планирование работы по внедрению национально- регионального компонента в воспитательно-образовательный процесс. – Н.Челны, 2010.
8. К.В. Закирова, М. А. Васильева, Г. А. Галиева «Воспитание и обучение в детском саду». – Казань 2009.
9. Нурзия Сергеева «Древо жизни». - Казань 2008.
10. З.Я. Рез «Хрестоматия для детей дошкольного возраста», Москва «Просвещение», 1990.
11. Перевод А.Вадюгиной; «Фируза Сказки татарских писателей». - Казань, 2003.
13. “Школа 2000” Л.Г.Петерсон “Раз ступенька, два ступенька» .
14. Степаненкова Э. Я. Физическое воспитание в детском саду— М.: Мозаика-Синтез, 2005-2010.
15. Степаненкова Э.Я. Методика проведения подвижных игр.—М.: Мозаика-Синтез, 2008-2010.
16. Рунова М.А. Двигательная активность ребенка в детском саду . – М.: Мозаика-синтез, 2000.
17. Рунова М.А., Бутилова А.В. «Ознакомление с природой через движение» М.: Мозаика-синтез, 2006
18. Осокина Т.И., Тимофеева Е.А., Рунова М.А. «Физкультурное и спортивно-игровое оборудование для дошкольных образовательных учреждений» – М.: Мозаика-синтез, 1999.

19. Маханева М.Д. «С физкультурой дружить - здоровым быть». – М.: ТЦ «Сфера», 2009.
20. Галицына Н.С. «Нетрадиционные занятия физкультурой в дошкольном образовательном учреждении». – М.: Скрипторий, 2004.
21. Новикова И.М. Формирование представлений о здоровом образе жизни у дошкольников: Методическое пособие.-М.: Мозаика - Синтез, 2009-2010.
22. Пензулаева Л. И. Оздоровительная гимнастика для детей 3-7 лет. — М.: Мозаика-Синтез, 2009-2010
23. Береснева З.И. Программа оздоровления детей в ДОУ «Здоровый малыш» М.: ТЦ «Сфера», 2005.
24. Лаптева Г.В. Развивающие прогулки для детей 3-4 лет. Программа для детского сада и не только С.-П.: Детство-пресс 2010.
25. Борисова Е.Н. «Система организации физкультурно-оздоровительной работы с дошкольниками» М. «Глобус» 2007г.
26. «Модели здоровьесберегающих технологий, используемых в работе с детьми дошкольного возраста» М. «Школьная книга» 2007.
27. «Организация здоровьесберегающей деятельности в ДОУ» Т.С. Овчинникова С.-П. «Каро» 2006.
28. Князева О.Л., Стеркина Р.Б., Авдеева Н.Н. Основы безопасности детей дошкольного возраста, М.: Просвещение, 2007.
29. Микляева Н.В. Социально-нравственное воспитание детей от 2 до 5 лет. Конспекты занятий М.: «Айрис-пресс» 2009.
30. Буре Р.С. Нравственно- трудовое воспитание детей в детском саду. / Под редакцией– М.: Просвещение,1987.
31. Куцакова Л.В. Занятия с дошкольниками по конструированию и ручному труду. Авторская программа. – М.: Совершенство,1999.
32. Николаева С.Н. Юный эколог. Программа экологического воспитания в детском саду М.: Мозаика-Синтез, 2010. 6.
33. Воспитание дошкольника в труде. / Под ред. В.Г. Нечаевой. – М.: Просвещение, 1974, 1980, 1983.
34. Козлова С.А. Теория и методика ознакомления дошкольников с социальной действительностью. Глава 7 «Роль взрослого человека в процессе приобщения детей к социальной действительности». Учебное пособие. – М.: Академия, 1998.
35. Куцакова Л.В. Нравственно-трудовое вогспитание ребёнка-дошкольника. Пособие для педагогов. – М.: Владос, 2003
36. Веракса Н.Е., Веракса А.Н. Проектная деятельность дошкольников: Методическое пособие. - М: Мозаика-Синтез, 2008-2010
37. Помораева И.А., Позина В.А. «Занятия по формированию элементарных математических представлений» М.: Мозайка-Синтез» 2010г.

38. Николаева С.Н. «Юный эколог» // В кн.: Юный эколог: Программа и условия ее реализации в дошкольном учреждении. - М., 1998.

39. Николаева С.Н. Юный эколог. Программа экологического воспитания в детском саду М.: Мозаика-Синтез, 2010.

40. Николаева С.Н. Юный эколог. Система работы 2-4, 4-5, 5-6, 6-7 лет М.: Мозаика-Синтез, 2010.

41. Серия «Рассказы по картинкам»: Наглядно-дидактическое пособие. - М.: Мозаика-Синтез, 2005-2011.

42. Книга для чтения в детском саду и дома. Хрестоматия. 2-4 года / Сост. В. В. Гербова, Н. П. Ильчук и др. - М., 2005.

43. Комарова Т.С. Занятие по изобразительной деятельности в детском саду: Кн. для воспитателя дет.сада.- 3-е изд., перераб. и доп. – М.: Просвещение, 1991

44. Комарова Т.С. Детское художественное творчество. : Методическое пособие. - М.: Мозаика-Синтез., 2010.

45. Комарова Т.С. Школа эстетического воспитания: Методическое пособие. - М.: Мозаика-Синтез., 2010.

46. Куцакова Л.В. Творим и мастерим. Ручной труд в детском саду и дома: Методическое пособие. - М.: Мозаика-Синтез., 2005-2010.

47. Копцева Т.А. «Природа и художник». - М.: Сфера, 2001.

Прошнуровано, пронумеровано, скреплено печатью 75 (семьдесят пять) лист(-а,-ов)

Заведующий МАДОУ « Центр развития ребенка-детский сад № 83 «Фея»

_____________ Ю.В. Юлчурина

Центр развития ребенка-детский сад №83 «Фея»